

**Fuafuaga mo le Siitia o le Malupuipuia o
Nuu ma Afioaga mai Suiga o le Tau**

Itūmālō o Satupa'itea

Ta'iala o Galuega 2018

'Upu Tomua

E iā te a'u le ava tele e fa'ailoa atu ai Fuafuaga mo le Siitia o le Malupuipuia o Nuu ma Afioaga mai Suiga o le Tau (Fuafuaga o le CIM) lea sā uluai fa'aigoaina o Fuafuaga mo le Vaaia Lelei o Aseta Tulata i le Sami. 'O le toe iloiloina o nei fuafuaga na suia ai le faatinoina talu le uluai seti o fuafuaga na tapenaina mo itumalo e 15 i le tausaga 2002 – 2003 i lalo o le polokalame na faatupeina e le Faletupe o le Lalolagi ma le 26 itumalo mulimuli na faamaeaina i le tausaga 2004-2007 i le polokalame a Samoa mo le Vaaia lelei o Aseta Tulata i le Samoa na faatupeina e le Faletupe o le Lalolagi.

O le taimi nei ua lautele atu le fa'ata'iatiaga o le polokalame ua iai nei ma ua aofia le atunuatoa mai i tuasivi se'ia o'o i le ā'au (ridge to reef approach). Ua le gata i atinae tetele ae ua aofia nei totolu ma le siosiomaga ma punaoa faalenatura ae fapea foi ma alamanuia mo nuu ma afioaga aemaise a latou pulega lelei. O le Taiala o le CIM lea na afua mai ai fuafuaga o le CIM(CIM Plan) na toe teuteuina ia Aukuso 2015 'ina 'ia atagia ai le faataatiaga fou mo le faatinoina o lenei fuafuaga e le Malo ma ua iai le fuafuaga o le a faatinoina nei CIM I le vaitau e tai 10 tausaga ma toe iloilo nai lo le 5 tausaga na uluai fuafuaina ai.

O le Fuafuaga o le CIM 'ua avea nei ma faavae o galuega faatino mo Vaega autu tetele(Sectors) uma o le Malo e tali atu ai i Suiga o le Tau i se faiga faapolokalame a le Malo o Samoa e tapena ai le atunuui auala e tali atu ai i Suiga o le Tau. Ma o galuega uma ua fuafuaina i totolu o CIM plan mo itumalo ma nuu taitasi ua faapea ona fesootai lea I le ausia o le Fuafuaga autasi a le Malo 2016/17 – 2019/20 faatasi ai ma fuafuaga a isi matagaluega a le Malo.

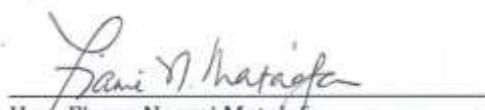
'Ou te fia fa'ailoa le sao tele o itumalo ma afioaga taitasi faapea pā'aga fesoasoani, Matagaluega a le Malo e aofia ai

Matāgaluega o Tinā ma Tama'ita'i, Nu'u ma Agafeso'ota'i
Matāgaluega o Galuega, Fela'ua'iga ma Ātina'e Tetele
Matāgaluega o Puna'oa Fa'alenātura ma le Sī'osi'omaga
Matāgaluega o Fa'ato'aga ma Faigāfaiva
Fa'alāpotopotoga o Mālosi'aga Tau Eletise
Pūlega o Feoa'iga i le Lau'ele'ele
Pūlega o le Suāvai o Sāmoa
Matāgaluega o le Soifua Mālōlōina
Matāgaluega o Tupe

Mātou te fa'afetaia fo'i le sao tele o pā'aga fa'avāomālō na fa'atupeina lenei galuega telee aofia ai Faletupe o le Lalolagi i lana Poloketi Faataitai mo le Siitia o le Malupuipuia o afioaga mai Suiga o le Tau, le UNDP tauula mai le Adaptation Fund i le faatupeina o le galuega toe iloilo ma faafouina o nei fuafuaga o CIM Plans.

Oute tuuina atu nei Fuafuaga (CIM Plans) i paaga uma, i matagaluega, itumalo ma afioaga faapea paaga fesoasoani mo le faatinoina. Ua faamaonia o nei Fuafuaga (CIM Plans) o le a siitia ai le malupuipuia o Samoa mai aafiaga o suiga o le tau

Faafetai,

Hon. Fiame Naomi Mata'afa
Minister of Natural Resources and Environment

Sui 'auai i le Fuafuaga

O le Fuafuaga o le CIM o le Fa'apā'aga i le vā o le Mālō o Sāmoa ma nu'u 'olo'o i totonu o vāega Fuafuaina. E 'āmata le Fuafuaga mai le tuasivi ma fa'asolo atu i le ā'au e aofia ai vāega e 4; Ātīna'e Tetele; Si'osi'omaga ma Puna'oa Fa'alenañatura; Olaga ma Lava Mea'ai; ma Pūlega a Nu'u. E tofu itū o le fa'apā'aga ma matāfaioi fa'atatau i fa'afitāuli ma fofō, ma 'olo'o 'aumai i le Fuafuaga 'aulala feso'ota'i e pei o le tu'uina mai o 'au'aunaga ma le fa'aleleia lona maua'a i le taimi nei ma le lumana'i.

O le Fuafuaga lenei e aofia ai Itūmālō Fa'afaipule o Satupa'itea (Satufia, Vaegā, Pitonu'u, Mōsula).

Na 'auai sui o nu'u i le tapenaina o Fuafuaga o le CIM lenei, o se fa'apā'aga ma le Mālō o Sāmoa.

Nu'u:

Sui e 5 o le Nu'u:

Satufia

- Asiata Toese
- Talopau Vagauta
- Alapeka Talopau
- Taala Pemerika
- Maiava Tanielu

Asiata Toese.
EP
Talopau.
Alapeka
Taala
Maiava

Vaegā

- Taai Asiata
- Seupule Metu
- Asiata Lotana

Taai. Asiata.
Seupule Metu.
Alo.

Pitonu'u

- Savealii Sevesi
- Nuufuli Livi
- Ala Nuufuli Sevesi
- Tavui Samana
- Tavui Lumanai

Savealii
Nuufuli
Ala
Tavui Samana
Tavui Lumanai

Mōsula

- Aigamua Ologa
- Lia Luapou
- Lafuniu Tavila
- Umamao Saia
- Iokapeta Sekone

Aigamua. Ologa
Lia Luapou
Lafuniu Tavila
Umamao Saia
Iokapeta Sekone

'Ua fa'aaogāina e le Mālō o Sāmoa lenei Fuafuaga mo le Siitia o le Malupuipua o Nuu ma Afioaga mai suiga o le Tau mo le Itūmālō Fa'afaipule o Gāga'emauga 2 o se fuafuaga autu e faatinoina ai le Taiala mo le Siitia o le Malupuipua o Nuu ma Afioaga tapenaina i le 2002, toe iloiloina 2006 & 2015. .

O le tapenaina o Fuafuaga o le CIM o loo taulamua ai le Matāgaluega o Puna'oa Fa'alēnātura ma le Si'osi'omaga fai ma sui o Matāgaluega a le Mālō ma Fa'alāpotopotoga e fa'amautū le auai o le Mālō o Sāmoa i le tapenaga o nei Fuafuaga ma le faaogaina e avea ma fuafuaga autu aua le faatinoina o le Taiala mo le Siitia o le Malupuipua o Nuu ma Afioaga uma mai Suiga o le Tau.

Ulu Bismarck Crawley

OFISA SILI, MNRE

Lisi o Mataupu

'Upu Tomua

Sui 'auai i le Fuafuaga

Uiga o Upu

Fa'ai loaina o Fuafuaga o le CIM

*Manulautī o Fuafuaga Fa'ata'atitia
'Auga o Fuafuaga o le CIM
Fa'atūlagaga o le Fuafuaga*

Ta'iala o Fa'atinoga

*Fa'amoemoega o Ta'iala o Fa'atinoga
'Umi o le Fuafuaga
Fa'atupega o le Fuafuaga*

1. Fa'amatalaga o le Itūmālō o Satupa'itea

*Fōliga Va'aia ma Puna'oa Fa'alenātura
Tūlaga o Agafeso'ota'i ma le Tamāo'āiga
Maua'a o le Tau ma Lamatiaga*

2. Fofō fa'atino o le Itūmālō o Satupa'itea

Fa'afanua o le Itūmālō o Satupa'itea.

3. Satufia

Fa'afanua o le Nu'u o Satufia

4. Vaegā

Fa'afanua o le Nu'u o Vaegā

5. Pitonu'u

Fa'afanua o le Nu'u o Pitonu'u

6. Mōsula

Fa'afanua o le Nu'u o Mōsula

7. Fa'afanua Aotele o Sone Lōfia o le Talafātai mo Itūmālō AF o Savai'i

Uiga o 'Upu

Filifiliga "Fai le tapula'a mo'omia"	O se filifiliga o Fa'afoga e aofia ai le fa'aauau pea o le polokalame 'olo'o iai nei, o le fa'atūmau o le lelei ma fa'aleleia pe 'ā mana'omia.
Fa'afoga Fa'afuase'i	Tu'u atu i nu'u le tomai, fausaga ma alagā'oa 'ina 'ia mafai 'ona fa'amāsanī, tali atu ma vave toe fa'aleleia i taimi o fa'alavelave fa'afuase'i.
Lava Mea'ai	E lava mea'ai pe 'ā maua 'uma e tagata i taimi 'uma, maua ma lava le tamāo'āiga, saogalēmū ma mālōlōina, ma fetaui ma o lātou mana'oga tau mea'ai 'ina 'ia ola manuia ma mālōlōina.
	<i>Maua o mea'ai:</i> Avanoa e maua ai e tagata ta'ito'atasi ālāmanuia talafeagai (fa'amanuiaga) e maua ai mea'ai e fetaui mo se 'aiga mālōlōina. O fa'auigaga o fa'amanuiaga e pei o se seti o mea mana'omia 'uma e mafai ai e se tagata 'ona fa'avae mana'oga e fua i tūlāfono, faiga fa'apolokiki, tamāo'āiga ma agafeso'ota'i fa'avasegaina a le nu'u 'olo'o soifua ai (e aofia ai aiātatau fa'aleaganu'u e pei o le avanoa e maua ai ālāmanuia māsanī)
	<i>Iai mea'ai:</i> O le iai o mea'ai e lava ma lelei, 'ua tu'uina atu e fa'aaogā i 'āiga po o mea'ai 'auina mai fafo (e aofia ai ma mea'ai mai fesoasoani)
	<i>Fa'atūmauina:</i> Mo le fa'atūmauina o mea'ai, e tatau 'ona maua mea'ai e talafeagai i taimi 'uma mo se faitauga aofa'i o tagata, o se 'āiga po o tagata ta'ito'atasi. E lē tatau 'ona lē maua avanoa i mea'ai 'ona o se fa'afitāuli fa'afuase'i (ft. se fa'alētonu o le tamāo'āiga po o le tau) po o ta'amilosaga o ni mea tutupu (ft. lē lava mea'ai 'ona o mea'ai fua fuata). O le va'aiga la fa'alemāfaufau i le fa'atūmauina, o le iai ma le lava o mea'ai i ona vāega 'uma.
	<i>Fa'aaogaga:</i> Fa'aaogaga o mea'ai e 'aula atu i le lava o mea'ai taumafa, vai mamā, tūmamā ma le tausia o le soifua mālōlōina 'ina 'ia 'ausia le ola mālōlōina e tali atu i mea e mana'omia e le tino. E ta'u mai ai ma le tāua o isi mea fa'aaogā e le'o ni mea'ai 'ina 'ia lava mea'ai
Lamatia	O se 'aula e ono lamatia ai po o se tūlaga e ono fa'aleagaina ai.
Sone Lamatia	Nofoaga 'ua fa'ailogaina e ono lamatia pe ono a'afia ai 'ona o lamatiaga i se vaitaimi fa'atūlagaina mo su'esu'ega. E ono sone lamatia 'olo'o fa'atatau i ai le su'esu'ega lenei: ASCHs (nofoaga ma'ale'ale e lamatia ai le talafātai); CEHZs (sone lamatia e taf'esea ai le talafātai); CFHZs (sone lamatia i lōloga o le talafātai) ma CLHZs (sone lamatia i 'ele'ele solo o le talafātai) CIHZ (sone lamatia e lōfia ai le talafātai) <ul style="list-style-type: none"> - Lōfia o le Talafātai 0 i le 15mASL - sone vave lōfia o le talafātai - Lōfia o le Talafātai 15 i le 20mASL - 5-mita lē mautinoa le pupuni e soso'o ma le sone vave lōfia (e māfua 'ona e le'o sa'o 'ātoatoa le LiDAR) - Lōfia o le Talafātai 20 i le 50mASL - sone lamatia fa'aopoopo mo le fa'amoemoe e fua/fuafuaga o le nofoaga o fausaga e puipui ai mai sunami i tala atu o le laina 0-20mASL. Fa'amolemole mātau lelei, o le lamatia i sunami e aofia ai le 0-20mASL, lona uiga o sone lamatia o sunami e tatau 'ona aofia ai ma le 0-15mASL ma le 15-20mASL polikone fa'apēnā fo'i ma le 20-50mASL polikone - Lōfia o le Talafātai 50 i le 55mASL - 5-mita lē mautinoa le puipui o le sone lamatia o fa'atulagaga o le sunami (e māfua 'ona o le lē sa'o 'ātoatoa o LiDAR) <i>IFHZ</i> (sone lamatia vave pāpā i tāfega) i totonu o 'auvai tofē o vaitafe loloto i vanu <ul style="list-style-type: none"> - Tāofiofiga o pā o 'auvai - 5m puipui i so'o se pito o le 'auvai - Sone 'olo'o totō ai lā'au i 'auvai o vaitafe e fa'atonutonu ai le tafe solo o le vai -

20m puipui i so'o se pito o le 'auvai

Ātīna'e Tetele

O ātīna'e tetele ma 'aulala o feso'ota'iga, e lagolago ai le atunu'u, itūmālō po o le nu'u
Ātīna'e Tetele e Ola ai: O ātīna'e tetele e aogā sa'o i le fa'asaoina o le nu'u e mafai ai 'ona
tali atu ma toe fa'aleleia i taimi o fa'alavelave mātuiā.
Ātīna'e Tetele Tulagalua: O ātīna'e tetele e aogā mo ātīna'e a le nu'u i aso uma.

Ta'iala o Fa'atinoga

O se fa'amatalaga e limata'ita'ia ai le fa'aaogāina o le lau'ele'ele ma puna'oa 'ina 'ia
'ausia 'autū ma'oti, fa'anaunauga ma faiga fa'avae, ma aumai ai se 'auivi e fa'atino ai
galuega ma gaoioiga mana'omia.

Fa'afitāuli

O se popōlega ma'oti e fa'atatau i māfua'aga ma a'afiaga.

Fa'aaogāina o le Laufanua ma Puna'oa O le fa'aaogāina o le laufanua ma puna'oa e le nu'u, mo agafeso'ota'i,
tamāo'āiga po o isi fa'amanuia (ft. fa'aaogāina o le fanua e aofia ai vāega 'olo'o
fa'aaogā e le nu'u po o meatotō, fa'aaogāina o puna'oa e aofia ai le 'eli ma la'uina o le
oneone, 'eli ma la'u ma'a po o fāgotaga).

Ola

E fa'atatau i le ōлага o se tagata po o se vāega " 'ia fa'amautū mea mana'omia –
mea'ai, vai, fale ma lavalava – o le ola".

Tulimata'i

O le fa'agāsologa o fua e tulimata'i suiga aogā po o a'afiaga o polokalame ma galuega
ma fua āga'i i tapula'a, la'asaga ma taunu'uga na mate'ia 'ole'ā tutupu

Maua'a

O le mafai 'ona fa'amāsani, tali atu ma vave 'ona toe fa'aleleia.

Maua'a o Nu'u: O le mafai e le nu'u 'ona fa'amāsani, tali atu ma vave 'ona fa'aleleia mai
a'afiaga mātuiā e lamatia ai.

Maua'a Fa'alenātura: O le mafai e mea fa'alenātura 'ona fa'amāsani, tali atu ma vave
'ona toe fa'aleleia mai le fa'agāsologa fa'alenātura po o mea e lamatia ai.

A'afiaga

O le tūlaga e ono tupu ai se mea ma a'afia ai fa'anaunauga. E fua āga'i a'afiaga ma mea
e ono tutupu. O le fa'auigaga o le Fuafuaga o Fa'afoga Feso'ota'i ma Nu'u o mea e
ono tutupu i ātīna'e tetele, si'osi'omaga ma puna'oa o mea e ola, o fa'ato'aga ma
puna'oa o le talafātai (lava mea'ai) e ono lamatia ai fanua i gā'uta ma le talafātai ma ono
fa'aleaga ai meatōtino, ola ma le laufanua 'ona o fa'agāsologa fa'alenātura.

Tagata e a'afia ai

O tagata ma fa'alāpotopotoga e ono a'afia ai pe 'ua a'afia fo'i, pe fa'apea 'ua a'afia ai ma
lātou 'ona o se fa'ai'uga po o se gaoioiga. E ono fa'auiga fo'i 'ina 'ia aofia ai ma i latou e
fia mālamalama ma fia 'auai.

Fuafuaga Fa'ata'atia

O le fa'atonuga po o se fa'asologa o gaoioiga e fai 'ina 'ia 'ausia se vāega patino.

Suigatā

O le tūlaga e o'o i ai se meatōtino fau e ono āfāina ma fa'aleagaina i a'afiaga o le
talafātai ma lē faigōfie pe faigatā, taugatā pe taugōfie 'ona sua. E tutusa le fa'auigaga o
le suigatā ma le mauagatā i le fa'aaogāina o le Fuafuaga o Fa'afoga Feso'ota'i ma Nu'u
'ona e tai uiiga tutusa 'upu o le suigatā ma le mauagatā i fa'a'upuga fa'asāmoa.

Manulautī

O se va'aiga mamao e tini i ai se fa'anaunauga

1. Fa'ailoaina o le Fuafuaga o le CIM

O le Manulautī o Fuafuaga Fa'ata'atitia

Ua saunia le Fuafuaga o Fa'afoga Feso'ota'i ma Nu'u (CIM) mo le Itūmālō o Satupa'itea e fai ma vāega o Fa'atupega Fa'amāsanai a le Mālō o Sāmoa – *Polokalame e Si'itia ai le Maua'a o Nu'u Talafātai o Sāmoa i Suiga o le Tau*. O le Fuafuaga o Fa'afoga Feso'ota'i ma Nu'u o se tasi lea o māfua'aga laualuga i le fa'atinoina o Fuafuaga Fa'ata'atitia, lea na taliaina āloa'ia e le Mālō o Sāmoa iā Fepuari 2001 ma toe fa'afou i le taimi nei i le 2015 e fai ma fa'atonuga o le Fuafuaga Fa'ata'atitia 'ina 'ia si'itia ai le maua'a o nu'u, ātīna'e tetele, si'osi'omaga ma puna'oa fa'alenātura e fa'aaogā ai le feso'ota'i 'ātoa o le va'ai mai le tuasivi i le ā'au. E iai le manulautī e 'auga i ai le Fuafuaga Fa'ata'atitia:

Maua'a - Ōлага i le Nu'u, Ātīna'e Tetele, Si'osi'omaga ma Puna'oa Fa'alenātura i
Suiga o le Tau ma Mala Fa'alenātura

E fa'aaogā e le Fuafuaga o le CIM le manulautī lea ma fa'ailoa mai fa'atinoga mo'omia mo nu'u ma le mālō e fa'atino fa'apā'aga ai le Fuafuaga Fa'ata'atia. *O le maua'a o le fa'amāsanai, tali atu ma vave ona toe fa'aleleia 'ina 'ia fa'asoasoatau e le nu'u le si'osi'omaga, agafeso'ota'i ma le tamāo'āiga.* (Fuafuaga Fa'ata'atia o le CIM, 2015).

O le 'Auga o le Fuafuaga o le Fa'afoga Feso'ota'i ma Nu'u (CIM)

O le 'augā o Fuafuaga o le CIM o le fesoasoani i nu'u ma le mālō 'ia si'itia le maua'a e ala i le fa'ailoa o gaoioiga fa'atino ma fofō 'ua iloa e aupito lelei e tali atu ai i fa'afitāuli 'ua fa'ailogaina. E lē o fofō 'uma e mafai 'ona fa'agaoioi vave i le taimi lava lenā, 'ae o le fuafuaga e fa'amautinoia ai fa'afitauli ma filifiliga 'ua fa'ailoaina mo le fa'aleleia o ōлага o le nu'u, ātīna'e tetele, si'osi'omaga ma alagā'oa mo se vaitaimi 'umi.

O le Fuafuaga o le CIM 'ole'ā:

1. Fa'aleleia ai le mālamalama o le nu'u i a'afiaga lamatia mai le tuasivi i le ā'au;
2. Mafai ai e le nu'u fa'apea ma i lātou 'olo'o maua mai ai le 'au'aunaga 'ona fa'atino, fa'atupe ma maua mai fesoasoani fa'apitoa i vāega uma fa'ataau i le tau, e fa'aitiitia a'afiaga e lamatia ai le laufanua ma le talafātai o nu'u.
3. Mafai ai e le nu'u ma i lātou 'olo'o faia 'au'aunaga mo le mālō e ala i 'au'aunaga tau ātīna'e tetele, ōлага, si'osi'omaga ma puna'oa fa'alenātura 'ona fa'amāsanai, tali atu ma toe fa'aleleia mai afā.

Fa'atūlagaga o le Fuafuaga

E lua vāega o Fuafuaga o le CIM e tofu ma le fa'amoemoe e patino i ai.

- *Ātīna'e Fuafuaina*, 'olo'o fa'amatala mai ai le fa'agāsologa o tapenaga o le Fuafuaga o le CIM e feso'ota'i ma sui o Nu'u 'olo'o aofia ai, o le Mālō ma isi sui 'olo'o fia iai i le vāega o Fuafuaga.
- *Ta'iala o Fa'atinoga*, e fa'amatala mai ai Fuafuaga ma Gaoioiga ua fautuaina e fai ma taunu'uga o fa'agāsologa, fa'atasi ai ma pā'aga e nafa ma le fa'atinoina o ia taunu'uga. E fa'ailoa fa'apitoa ai ma le fa'afetai i sui 'auai o le Fuafuaga o le CIM i le fa'agāsologa o tapenaga mo le Ta'iala o Fa'atinoga.

2. Ta'iala o Fa'atinoga

Fa'amoemoega o le Ta'iala o Fa'atinoga

'Olo'o fa'ailoa mai i Ta'iala o Fa'atinoga fofō e si'itia ai le maua'a o nu'u i le vāega Fuafuaina ma 'auala e fa'atino ai ia fofō. 'Olo'o fa'avasega fofō mo vāega 'ese'ese fa'ataau i le ōлага o tagata, ātīna'e tetele, si'osi'omaga ma puna'oa fa'alenātura, ma e i le feoloolo i le maualalo le maua'a o ia fofō. 'Olo'o fa'amauina fo'i pe 'ā iai se fofō e maua ai fa'amanuiaga a isi vāega o le ōлага o tagata, ātīna'e tetele, si'osi'omaga ma puna'oa fa'alenātura, i lalo o "Isi Fa'amanuiaga". O le matāfaioi fai fa'atasi a nu'u ma le mālō fa'atinoga nei. O le matāfaioi a le mālō le tu'uina mai "Fa'alaua'itele" i le atunu'u ma itūmālō, ātīna'e tetele ma 'oloa mo tagata lautele, ma fa'amanuiaga e maua mai 'au'aunaga tau le si'osi'omaga ma puna'oa fa'alenātura, 'ae o le matāfaioi a nu'u le silasila i le lōtoifale e fa'atautaia ai ātīna'e tetele ma ōлага masani e feso'ota'i ma fa'atinoga nei. 'Olo'o fa'ailoa mai fo'i vāega ma a latou matāfaioi mo le fa'atinoina o gaoioiga mana'omia. E tatau 'ona iloilo fa'atasi fofō mo le Itūmālō ma le Nu'u i le tūlaga e feso'ota'i ai matā'upu i le ōлага o tagata, ātīna'e tetele, si'osi'omaga ma puna'oa fa'alenātura. O le matāfaioi lea a pā'aga 'uma e lua, o le ū mai fa'atasi e fa'afoe atina'e feso'ota'i ma nu'u.

O le matāfaioi masani lava a Ali'i ma Faipule ma 'Āiga i totonu o le nu'u, o le fa'atino o fofō e feso'ota'i i le ōлага, ātīna'e tetele, si'osi'omaga ma le puna'oa fa'alenātura. E ono maua mai le Mālō fautuaga ma alagā'oa e fesoasoani ai i le nu'u i le fa'atinoina o ia fofō. O le tele o ia fofō e fa'amanuiaina ai fo'i nu'u ma itūmālō mai ātīna'e tetele ma puna'oa, ma 'oloa o le si'osi'omaga e fa'asoasoa i nu'u. E tatau 'ona silasila i ia fofō o se galuega feso'ota'i fa'atasi e fa'amālosia ai le maua'a o nu'u i ona vāega 'uma.

'Umi o le Fuafuaga

E ta'isefulu tausaga ma *toe iloilo* Fuafuaga o le CIM 'ae ta'ilima (5) tausaga ma *tulimata'i* pea fofō fa'atinoina i le vaitaimi lea o le Fuafuaga 'ina 'ia mautino 'olo'o lelei 'ona fa'atino fofō mana'omia ma si'itia fo'i le maua'a o galuega e fa'aleleia. E fa'afeso'ota'i le 5 tausaga o *tulimata'i* le Fuafuaga o le CIM fou ma le 5 tausaga ma toe iloilo **fuafuaga ma polokalame 'autū aoao** mo Sāmoa: *Ta'iala mo le Ātina'e o Sāmoa* (SDS). 'Olo'o fa'amauina i Fuafuaga o le CIM fou le iai o nisi o fofō e silia ma le 5 tausaga o fa'atino, a o isi e o'o lava i le 10 tausaga o fa'atino 'ona o le lavelave o fa'agāsologa o fuafuaga, fa'atupega ma le fa'apolokalameina o pāketi mana'omia e fa'atino ai ia fofō.

O fa'atinoga au'ili'ili o se fofō e fua i ai mea mana'omia e *tulimata'i* ma Fa'ailo 'Autū o Galuega Fa'atino.

Fa'atupega o le Fuafuaga

O fa'atinoga o fofō pito lelei o le taumafaiga fai fa'atasi a sui 'uma mai fa'alāpotopotoga fa'apitoa, o pā'aga fesoasoani i le fa'atupega **ma** sui lava mai itūmālō ma nu'u. E 'ese'ese auala e fa'asolosolo atu ai le fa'atupega o nisi o galuega e āmana'ia ai le Mālō o Sāmoa ma 'aula fa'apolokalame e tali atu ai i a'afiaga o le suiga o le tau i ana ātīna'e alualu i luma. 'Olo'o taumafai i le mea e gata ai e fa'amuamua galuega mana'omia e fau ai le maua'a o Sāmoa ma ona nu'u e ui 'olo'o iai fo'i isi galuega e le'o mafai 'ona fa'atupe e le Mālō i le taimi lava lea. 'Ole'ā fa'atino fofō pito i lelei i se fuafuaga fa'ata'atia e fa'asolosolo mai tupe maua, **pe 'ā** fa'apea o se galuega fa'amuamua a le CCA, e fau ai le maua'a o nu'u ma Sāmoa i lona aotelega. O aiaiga nei e fua i ai le fa'amuamua o fofō pito i lelei a le CCA mo le fa'atupeina:

- 'olo'o solo lelei le ātīna'e mana'omia e tusa ai ma fa'anaunauga o Fuafuaga Fa'ata'atia a le CIM;
- 'olo'o ma'oti le ātīna'e lea i fautuaga o Fuafuaga a le CIM
- aofa'i o tagata 'ole'ā fa'amanuiaina mai le ātīna'e lea, e pei o le aofa'i o tagata e manuia ai
- e '*umi le ola* o le ātīna'e e fesoasoani ai i le nu'u
- itiiti pe lēai se a'afiaga tele i le si'osi'omaga
- 'ole'ā si'itia le maua'a mai le ātīna'e
- e vave 'ausia le toe fa'aleleia o le ātīna'e
- 'ole'ā fa'aititia a'afiaga mai le ātīna'e
- 'olo'o fa'amuamua fo'i i isi Fuafuaga a Vāega po o Fuafuaga Fa'ata'atia Aoao

Na fa'atupe e le Faletupe a le Lalolagi le Polokalame Fa'ata'ita'i mo le Maua'a o le Tau e Fa'aleleia le Maua'a o le Tau mo Puna'oa o le Talafātai ma Nu'u (PPCR ECR) ma tapena ai pepa 'autū e lua (2):

- **Fuafuaga e Fa'amau ai ma Nu'u (CEP)** - o ta'iala 'olo'o i le CEP o se meafaigaluega pito i lelei e fa'ato'atele ai tagata mālamalama. E mafai 'ona fa'aaogā e le CSO ma nu'u e fesoasoani ai iā i lātou lava pe 'ā talosaga mo fa'atupega lāiti mo ātīna'e e ō fa'atasi ma isi faiga 'olo'o fa'atupe ai ātīna'e lāiti e pei o le CSSP ma le UNDP-GEF SGP.
- **Soā Polokalame i Itūmālō (DSP)** - o ta'iala 'olo'o i le DSP e fa'asino tonu i itūmālō ta'itasi po o polokalame tu'ufa'atasi a itūmālō e manuia ai se aofa'iga to'atele.

A mātauina 'aula fa'apolokalame a Sāmoa i le CC ma le CCA, o pepa 'autū ia e fa'ata'imua i ta'iala a pā'aga ātīna'e, o sui fa'atino ma isi 'olo'o a'afia e va'ai i 'aula pito i lelei e fa'atōtoga ma lagolago ai polokalame fa'amāsan i suiga o le tau e fa'atalanoa ma nu'u ma itūmālō. O nu'u ma itūmālō 'olo'o fa'aaogāina polokalame ia a le CCA 'olo'o lātou 'ausia le tele o fa'ailo 'autū i vāega 'ese'ese o Fuafuaga i Vāega, ma 'ausia fo'i ma fa'ailo 'autū a le atunu'u 'olo'o i totonu o le *Ta'iala mo le Ātina'e o Sāmoa* (SDS).

3. Fa'amatalaga o le Itūmālō o Satupa'itea

3.1 Fa'ata'atiaga o Fōliga Va'aia ma Puna'oa Fa'alenātura

E i le talafātai i saute o le motu o Savai'i le Itūmālō o Satupa'itea i le vā o Palauli le Falefā ma Palauli Sasa'e. E iloagōfie le itūmālō 'ona o le mafola o ma'a 'efu'efu mālolosi o le lava i lona ta'atiaga fa'asolosolo i uta i mauga. O le talafātai i le vāega e gata ai le sami 'olo'o pupuni e ma'a o le lava ma lā'au 'ese'ese 'olo'o tutupu fa'atasi. O nu'u 'olo'o aofia i totonu o le Itūmālō o: Vaegā, Pitonu'ū, Mōsula ma Satufia. E iai 'uma nu'u nei e fa i le talafātai, e pei o Mōsula e 'umī aga'i i uta (1.5km). E iai falesā, o le ā'oga tūlagalua e tasi (Ā'oga Tūlagalua a Satupa'itea) 'olo'o i Vaegā, o le kolisi e tasi (Kolisi o Uesiliana) 'olo'o i Satufia ma le nofoaga tūtotonu o ā'oga o matatā 'ese'ese i Mōsula.

E feololo nai vaitafe 'olo'o i totonu o le itūmālō. O le vaitafe pito i telē o le Vaitafe o Seugagogo i le itū i sasa'e o Satupa'itea. 'Olo'o soso'o mai i ai ma le fa'atānoa vai, o le suāvai 'autū lea 'olo'o fa'asoasoa i le Itūmālō o Satupa'itea. E tafe le Vaitafe o Seugagogo i se vanu tofē 'ona salalau solo lea latalata i le sami. O le tele o isi vaitafe i le itūmālō e le'o iai ni ālāvai mautinoa latalata i le talafātai, ma ono lolovaia ai se vāega telē. 'Ā pā le vaitafe o Seugagogo, e ono a'afia ai le lelei o le suāvai 'olo'o i le fa'atānoa vai ma āfāina ai le lelei o le vai inu. E feso'ota'i le pito i luga o le fa'atānoa ma le 'auvai ma o le 'auala lea 'olo'o tafe i ai.

E lēai ni ava tetele i le itūmālō. E mamao 'ese le ā'au mai le talafātai (150m pe silia ma le 2.5km āga'i i le sami) mo nu'u 'uma se'i vāganā Satufia e 150m mai le talafātai e gata ai le sami. E iai le fa'asao o le gātaifale a Satufia ma le fa'ailo 'olo'o fa'amamafa ai le sone e fa'asā 'ona 'ave 'ese mai ai se mea. O le Līpoti o le Tūlaga o le Sī'osi'omaga o Sāmoa (SOE, 2012) na su'esu'e ai ā'au i Saute o Savai'i e aofia ai ma Satupa'itea, 'ona e 'maualalo' ma fa'asolo 'ina fa'aititia lona ā'au, ma le 'maualalo' 'ae fa'ateleina le tūlaga o mea e ola "olo'o iai i le ā'au. 'Ā fa'atusatusa Sāmoa 'ātoa, o ā'au i le itū i Saute o Savai'i e aofia ai Satupa'itea, 'ua na'o se vāega la'itiiti pe 'ā fa'atusatusa i ā'au uma o Sāmoa.

E fa'aaogā le ā'au mo faigāfaiva. E tele 'ina mana'omia paopao e asa ai i tai 'ona o le mamao mai le lau'ele'ele. E iloagōfie le talafātai i ma'a o le lava 'ae le'o le oneone. E le'o iai se fa'amaumauga i le 1954 o le talafātai o le vāega lea 'ina 'ia iloa ai se suiga o le talafātai i le vāega lea e gata ai le sami. Sā iai vāega na iai taligalu i le talafātai o Vaegā, Pitonu'ū ma Mōsula. E 'āmata le 'u'umi mai le 50 i le 100 mita, ma sa fa'atupeina e le Fa'atupega Toefa'aleleia o le Sunami i tua atu o le 2007. Ua 'āia ma tafia ia taligalu. Pe 100m le 'umī o le taligalu na fau i luma mai o le 2007 i Vaegā ma e fōliga mai e le'i 'uma 'ona fau. E iai sina po o punāvai (Sogi) i le talafātai o Satufia 'ua lilofia i le otaota 'amu ma palapala 'ona o le sunami o le 2009, ma ua lē toe fa'aaogāina. E 15m lelei le 'umi o le pāsimā 'olo'o puipui ai vai o Vaegā.

E feololo nai vaipuna ma vaitā'ele i le itūmālō e aofia ai ma gā'uta i Pitonu'ū ma vaitā'ele i tai i Tufofauta, Tofofatai, Tugia ma Tufofa. E iai vaipuna ma vaitā'ele o Vaegā i uta ma tai i le talafātai e aofia ai Fatutea, Lalomaile, Matamau ma Alapē. E to'atele i tagata 'olo'o nonofo mamao mai le talafātai ma fa'ato'aga le vāega lea. E tele fo'i vāega 'ua nofoia i le itū i sisifo o le auala i le talafātai. A fa'asolo i uta, o fale o Mōsula, o fa'ato'aga ma galuega fa'afa'ato'aga 'olo'o i le vāega tofē ma a'afia ai le fa'atūmauinā ona lelei o le 'ele'ele.

E vāiti le avanoa savali o Satupa'itea ma e tutusa le fa'atūlagaga o le laufanua ma le sī'osi'omaga o isi itūmālō i le talafatai i saute o Savai'i. E iai le ā'au 'amu 'umī e latalata i le talafātai ma le lau'ele'ele e gata ai le sami. E iloga ai le mālolosi o le fafati maualuluga o galu i le ā'au. O le tūlaga 'olo'o iai le Faga o Palauli e fa'asi'us'i u i le tuā'oi i sasa'e o le itūmālō. E mafai ona fai ai itū'āiga fāgotaga 'ese'ese i le Faga o Palauli 'ona e malupuipuia vai ma faigōfie 'ona o'o i le vāega 'olo'o iai le ā'au. E iai isi vaitafe e tafe 'uma i tai i le talafātai i saute e aofia ai ma Satupa'itea, lea e māfua ai 'ona a'afia le lelei o le suāvai maua i le talafātai (Dews, 2016).

E lavea i le vasega 1 le mālosi o le itū'āiga palapala 'olo'o iai ma e iai nai fa'afaigatā i le fa'aaogāina fa'afa'ato'aga. O le fa'ata'atiaga o fōliga o le laufanua 'ua fa'amatalaina e mafola toe fōliga galugalu. E lelei tele le tafe o le fanua e aunoa ma se susū e maua ai. E maualuga feololo le tūlaga o niutereni (nutrients) ma e i lalo ifo o le 5% ma'a le mamafa. E tutusa fa'ato'aga ma itūmālō 'olo'o soso'o ai. O le va'aiga ta'atele i lea vāega sā vaomatua muamua, 'ua iai togāniu ma ma'umaga ma nai lafumanu. E 'ese'ese lava galuega fai a 'āiga. O nisi o meagaosi e fa'atau i le māketi ma le isi e fa'aaogā lava e 'āiga (Dews, 2016),

O apitaga māsani o le lau'ele'ele o le itūmālō o Satupa'itea e aofia ai mea 'olo'o soso'o mai e pei 'ona tu'uina mai i le Līpoti o le Tūlaga o le Sī'osi'omaga o Sāmoa (SOE, 2012) o: apitaga māsani o Vaomatua e ola i Nofoaga Maualuluga ma Puaoa, apitaga māsani o mea e ola i Nofoaga Maualalalo, apitaga māsani o mea e ola i le

Talafātai, apitaga māsari o mea e ola i le Gātaifale i le Lau'ele'ele ma le Sami, Si'osi'omaga Fau o Nu'u i tua ma nofoaga Tū Taulaga, Vaitafe ma Puna ma Vāega Fa'asao.

Olo'o i le Lipoti a le SOE 2012 (MNRE 2012) fuataga aotele o tūlaga 'olo'o iai apitaga 'ese'ese nei. O le tūlaga o le isi fuataga lata mai nei na fai fa'alagolago i ata fou o le Lidar i le 2016 fa'atasi ai ma isi fuataga na fa'atino i le va'ai tonu i ai mo Fuafuaga o le CIM lenei. O mea nei na maua i le su'esu'ega toe fa'atino mo le taimi lenei. O le ola o lā'au o apitaga 'ese'ese nei 'ua mātauina ai le suiga 'ona ua ō mai fa'atasi ma tutupu fefilo i vāega 'ese'ese. Fa'apea 'ole'ā tutupu fa'atasi ma tūmau i tuā'oi e iloa ai 'ese'esega o apitaga. Ua tutupu fa'atasi ma fa'ateteleina pe 'ā si'isi'i le maualuga o le lau'ele'ele 'āmata mai le vāega e gata ai le sami ma fa'asolosolo i tumutumu mauga. Ua tutupu fa'atasi 'ona o le tele o le vāega o Satupa'itea i le talafātai e laugatasi ma fa'asolosolo āga'i i luga vāegā'ele'ele ua fa'ato'aina e fai ai 'aulala gālue e fa'afaigōfie ai ona o'o i fa'ato'aga nu'u 'uma e fā. O le māfua'aga lea e tele 'ina fōliga pi'opi'o ma salalau solo itū'āiga lā'au 'olo'o ola fa'atasi ma nofoaga ua fa'ato'aina, o vāega ua lē toe faia ai ni fa'ato'aga na'o tōegāfa'i ma talo 'olo'o salalau solo, 'ae 'ua tele i fue ma fasi vāega e fefilo iai lā'au o le vaomatua ma lā'au o le talafātai. O itū'āiga 'ese'ese o lā'au mafalā ma lā'au e lē mafalā tele e tele i le itū'āiga fefilo iea e lavea ai le tava, tufaso, talie, fau, papata, moso'oi ma fuafua. O lā'au e tutupu i lalo ane o lā'au maualuluga e tele lava i tama'i lā'au o lā'au mafalā lava ia e tasi, fa'apea ma fue lautetele ma fuesaina e ola i vāega ta'alaelae ma vāega e le'o tele ai ni lā'au. E iai nai togo e putuputu fa'atasi ma ola salalau solo i le talafātai.

O le tūlaga o manu e patino i lea nofoaga, e iai nai manulele e i uta i le lau'ele'ele ma manulele o le sami, fa'atasi ai ma le maina ma le pulupulu (bulbul), o manu fa'alafuā pito i ta'atele ia. O fa'amaumauga na aoao mai fa'atalanoaga na fai 'olo'o ta'u mai ai le tele o lupe (lupe o le Pasefika) e 'āmata mai le vaomatua maualalo o vāega maugā e o'o i le tumutumu o le tuasivi. E fai ma fai le fanagālupe i taimi fa'apitoa a Satufia. O fāgaga a 'āiga e tele i pua'a, moa - e ta'aloloa solo, ma lafupovi.

O ata a LiDar 'olo'o fa'aali mai ai le fefilo iea fāauau o le vaomatua putuputu lonalua pe 'ā fa'asolo aga'i i uta i le tumutumu mauga le va'ai. E tetele le ola putuputu solo o le fue lautetele i vāega ta'alaelae. E lavea Satupa'itea i le vaomatua fa'a'ōgātononu (48.76%). O le itū'āiga lea 'olo'o ola i le tele o le vāega o le itūmālō (Tokalauvere, 2017). E iai le vāega i gā'uta o Satupa'itea i le si'usi'u i sisifo e lavea i lalo o le Nofoga Tetele Fa'asaoina e igoa o le Mauga o Salāfai. Ua lipotia mai o le vāega lea ua tele 'ina fa'ato'aina ma fai ai lafumanu i nisi o vāega. O le vāega loaloa o fanua o le itūmālō e i luga a'e o le 600 asl, o le vāega lea ua fai ma vāega 'olo'o finauina e le Mālō 'ina 'ia puipua e fai ma Vāega 'Autū o Savai'i mo Mea e Ola Fa'alenātura o Sāmoa (SOE 2012, MNRE). O lenei vāega i totolu o fanua o le itūmālō o Satupa'itea e telē tele ma e mana'omia nisi su'esu'ega fa'āauau e fa'amautū ai le tūlaga moni 'olo'o iai.

3.2 Tūlaga o le Agafeso'ota'i ma le Tamāo'āiga

E 2,112 le faitau aofa'i o tagata o le Itūmālō o Satupa'itea. E 1,027 tama'ita'i ma ali'i e 1,085. O aofa'iga o tagata i pitonu'u e: (573) Satufia, (571) Vaegā, (685) Mōsula, ma le (283) o Pitonu'ū. O ātīna'e 'olo'o laina fa'asolosolo i le itū i sisifo o le 'āualatele o le talafātai i Saute. E alu sa'o i totolu o le itūmālō i le talafātai i Saute le 'āualatele fa'atā e lua laina ta'avale e ofi ai. E tolu 'āuala feoa'i a le itūmālō ('Auala o Pitonu'ū, Vaegā ma Satufia) e alu fo'i i pitonu'u i uta i Mōsula, Pitonu'ū, Vaegā ma Satufia. E tāua tele ia auala i ātīna'e tetele a le itūmālō. Ua fa'ailogaina le Auala o Vaegā e fai ma ala sola 'ese mai le sunami mo Satupa'itea. 'Olo'o iai ma ālāpaipa a le SWA e feso'ota'i ma laina paipa i le 'āualatele i le Talafātai i Saute. E lauiti le tā o 'āuala e ō i ga'uta, e lē ofi ai ni tā avale se lua. 'Olo'o lelei le tūlaga o le auala feoa'i fa'atasi ma nai pūpū o le auala.

O auala feoa'i ua faigōfie ai 'ona o'o i vāega o 'au'aunaga fa'amuamua e pei o le ā'oga Tūlagalua a Satupa'itea ma le Kolisi a Uesiliana, o fale'oloa fa'apea ma itūmālō tuā'oi. E a'afiagōfie i le tafia o le talafātai ma lōloga le vāega i uta o le auala a le ā'oga a Satupa'itea. 'Olo'o iai ma laina mālolosi a le EPC 'olo'o tautau maualalalo latalata i le palapala. O le auala i le talafātai, o le auala lea e pito aogā mo feso'ota'iga sa'o mo Satufia, Vaegā, Pitonu'ū i le auala tele i le Talafātai i Saute ma isi faletetele e pei o le falema'i, māketi ma nofoaga e teu ai 'oloa tetele.

O isi auala gālue i fa'ato'aga a le nu'u e alu āga'i uta e tele 'ina lē fa'atāina ma lēai se 'au'aunaga tau 'eletise po o telefoni. E fa'atā 'āuala 'olo'o alu i le Ā'oga a Satupa'itea, Kolisi o Uesiliana ma le Nofoga 'Autū o Matātā 'ese'ese toe iai ma feso'ota'iga tau 'eletise ma le telefoni.

O ātīna'e tetele a le nu'u, e aofia ai le feso'ota'iga o le suāvai, 'eletise ma le telefoni se'i vāganā nofoaga i gā'uta o Mōsula, e le'o iai se telefoni feso'ota'i i fale o 'āiga. E lelei tele le feso'ota'iga tau telefoni fe'avea'i i vāega talafātai 'ae le'o vāega i uta. E feololo pou a le Digicel 'olo'o fa'atutū i le itūmālō 'ātoa. E fai ma motusia le 'eletise i nisi o taimi e pei 'ona lipotia mai e sui na iai i fa'atalanoaga. E sosolo fa'atasi lava ātīna'e tetele ma le

auala tele i le talafātai ma uta, fa'apēnā ma isi auala e alu i ā'oga ma falesā. 'Olo'o i Mōsula uta le fa'atānoa vai 'autū a le itūmālō. 'Olo'o fa'afoe le fa'asoasoaina o le suāvai i lalo o le Faiga o Suāvai Tūma'oti (IWS).

O tupe maua a le Itūmālō e tele i galuega māsani a nu'u. O le 73% o 'āiga e fāgogota ma le 100% e faifa'ato'aga (MWCSD, 2011). O ālātupe 'autū ia mo le to'atele o 'āiga, e ui 'olo'o iai nisi 'olo'o faigaluega i fale'oloa a le itūmālō. O meamata 'autū o le talo, fa'i ma le ufi. 'Olo'o totō 'ulu i 'autafa o fale, o le talafātai ma isi vāega e fai e fa'afefiloi ai meatotō a 'āiga 'uma. E tāua tele le 'ulu i taimi e fua ai e sui ai mai le talo. Na'o le 15.7% le telē o togālā'au 'aina i 'āiga uma o le itūmālō, e pei 'ona lipotia mai. E maualalo tele lea pasene mo nu'u 'uma se'i vāganā Pitonu'ū e 62% 'āiga e fai a lātou togālā'au 'aina. E tele lava 'ina fa'aaogāina e 'āiga a lātou lava togālā'au 'aina.

Toetoe o 'āiga uma (>95%) e fai a lātou lafumoa ma lafupua'a i pitonu'u uma e fā ma le 72.5% e fai lafupovi. E tele fo'i 'ina fa'aaogā mo mea fai a le 'āiga moa ma pua'a, vāganā le lafupovi e maua mai ai se ālātupe. Sā fa'aaogā muamua le talafātai o Vaegā ma Pitonu'u e 'eli ma la'u ai le oneone fa'atau e maua mai ai ālātupe mo nisi o 'āiga (Fuafuaga o le CIM, 2007), 'ae na fa'amutaina.

3.3 A'afiaga ma le Maua'a o le Tau

E iai le Fua Ma'ale'ale o Lamatiaga Fa'aogātotonu o le Talafātai (LTA/SMEC, 2016) mo le vāega talafātai o Satupa'itea. 'Ua aogā tele le fa'aaogāina o fa'amaumauga o fa'afanua a LiDar, o fa'amaumauga a le tagata su'esu'e i le suāvai ma le tagata su'esu'e i fausaga o le 'ele'ele, fa'atasi ai ma fa'ai'uga na maua mo le itūmālō lenei ua mafai ai 'ona fuafua sone lamatia o uta ma tai ma vāega e maualuga le āfāina mo Satupa'itea. O āfāina muamua mo nisi o vāega o Satupa'itea o le a'afia lea o le talafātai i lōloga 'ona o tāfega ma vai pāpā i taimi o timuga mamafa. O nisi o ia vāega 'olo'o i totolu o le sone mūmū o le sunami.

E 4,657 heta le telē o le itūmālō 'ātoa o Satupa'itea. E 697 heta le vāega e lavea i le 0-15m Sone Lōfia o le Talafātai. E 379 fale mai fale e 389 a le itūmālō e lavea i totolu o le sone lōfia 0-15m. Lona uiga, pe 97% le aofa'iga 'ātoa o fale i totolu o le itūmālō, 'olo'o iai i le sone e vave lōfia; e aofia ai le falema'i, le Ā'oga Tūlagalua o Satupa'itea ma le Kolisi o Uesiliana. E 31 fale 'olo'o iai tonu i sone ia e lua, le sone e vave lōfia ma le sone e lamatia i tāfega o vai pāpā ma 'avea ai o **a'afiaga mātuiā** mai tāfega 'ona o matagi mālolosi ma timuga mamafa, o sunami, tafī'esea o le talafātai, fa'apoopo atu ai ma le pā o le vaitafe. O le Falesā Metotisi sā fa'ailogaina i le Fuafuaga o le CIM i le 2007 o se nofoaga saogalēmū e sōsola vave i ai, e tū i totolu o le sone 0-5m vave lōfia o le talafātai (Tokalaupere, 2017).

E lāvevea Mōsula, Pitonu'ū ma Satufia i lōloga o uta mai tīmuga mamafa, e āfāina ai fo'i ma vāega o laufanua vailaloa. O se fa'afitāuli ua fa'ateteleina talu mai le Fuafuaga o le CIM i le 2007, 'ona o vai to'a tetele ia ua mātauina nei i vāega e le'i a'afia talu ai, aemaise i Pitonu'ū. 'Olo'o iai le fale'oloa i talane o le auala i Mōsula 'olo'o poloka ai le tafe o ālāvai i pito, ma i'u ai 'ina tafe solo le vai mai tāfega i isi 'āiga lata ane ma avea ai ma fa'afitāuli. E a'afia 'uma pitonu'ū e fa i le lōloga i tai ma na fa'ateteleina i le sunami o le 2011 lea na fa'aleagaina ai vaipuna i le talafātai, o fale ma le vāega o le 'aulatele i tai.

E ō fa'atasi lava fa'atūlagaga o 'au'aunaga muamua e pei o le suāvai, 'eletise ma telefoni ma le fa'asologa o le auala tele i le talafātai. E faigōfie 'ona fa'aleagaina uma ia mea mai lamatiaga o le talafātai. E a'afia sa'o ai ma 'au'aunaga lautele i luga o le auala i le talafātai pe 'ā tupu se mala.

E le'o lelei tele le fa'asoaina o le suāvai i Satufia ma Vaegā 'ona o nu'u ia e pito i mamao mai le nofoaga 'olo'o fa'asoaso mai ai le suāvai, aemaise i taimi e tele 'ina fa'aaogā ai le suāvai i le taeao ma le afiafi. Ua suia paipa u'amea 'elea i paipa una PVC i Pitonu'ū ma vāega o Mōsula ma Vaegā. E tatau 'ona sui ma paipa mo le itūmālō 'ātoa. O isi suāvai pito a'afiagōfie e tatau 'ona fa'aeteete i le fa'aaogāina 'olo'o i le Ā'oga Tūlagalua ma le Kolisi o Uesiliana.

E lavelua le a'afia o le lava o mea'ai 'ona o suiga o le tau mai le timu ma le vevela. E ono iai ni manu ma lā'au fa'alafuā e fa'aulufale mai (IAS) e ono fa'aleagaina ai fo'i ma le palapala lelei ('ona o māfua'aga fa'alenātura po o le lē lelei 'ona fa'atūmauina o fa'afoga lelei o le fanua) ma a'afia ai le toe tutupu o manu ma lā'au e patino i lea nofoaga ma ono suia ai ma meaola fa'alenātura 'ātoa o le itūmālō (Reti, 2016).

E a'afia le ola māsani 'ona o a'afiaga o le Faga o Palauli ma le pa'ū o le ola mālōlōina o le ā'au 'amu. O suiga o le tau e si'isi'i ai le maualuga o le sami, māfanafana o le moana ma fa'asolo 'ina liu'asiti le ā'au ma lē maua ai ni meaola fa'alenātura e feso'ota'i ma fa'amoemoe i ai le tele o i'a. E mafai 'ona suia le mālōlōina o ā'au i le lelei o le vai e tafe mai uta i mauga. E māfua lea tūlaga 'ona o le tafia o le 'ele'ele ma fetalaisa 'olo'o tafe fa'atasi mai i le faga. O tāfega fa'afuase'i 'ona o tīmuga ma matagi mālolosi ma le si'isi'i o le sami e ono a'afia ai mea'ai a 'āiga mai le talafātai. O le fa'aleagaina po o suiga tetele o vāega o le vaomatua i nofoaga maualuluga 'ole'ā a'afia ai

ma le tafe o le vai. E ono fa'asolo 'ina ta'atele togāvao mū pe 'ā si'si'i le vevela o le tau ma fa'aitiitia le vaitimu e maua i le taimi o tīmuga (Dews, 2016).

'Olo'o fa'ailoa mai i fa'atalanoaga ma le nu'u le fa'afesāga'i tonu ('ia maua le fa'amatalaga moni) ma nofoaga 'olo'o su'esu'e ma aotelega o līpoti a Faufautua Fa'atino a le AF 'olo'o ta'u mai ai le lōfia o nofoaga maualalalo, le lē mafai 'ona tāofiofia vai pāpā, o lōloga o nofoaga i uta, o le tāfea 'ese ālāpaipa po o le poloka o alapaipa, o le lepa o vaivai ma le lolovaia o laufanua vailaloa, e feso'ota'i tonu ma ātīna'e 'olo'o fai i uta i vāega maualuluga 'olo'o iai 'apovai a le itūmālō. O le so'ona fa'ato'āina o le fanua mo ātīna'e tau fa'ato'aga (e aofia ai lafumanu, ma fa'ato'aga a 'āiga), o le leaga po o le lēai o ni ālāvai i autafa o aualatele a le mālō, o le lafoa'i fa'asolitūlāfono o le otaota i ālāvai ma vaitafe ma le pāpuipui i 'auvai e fa'afoe ai sone 'olo'o totō ai la'au e fa'atonutonu ai le tafe o le vai, o nisi ia o gaoioiga 'ua māfua ai 'ona iai Satupa'itea i le tūlagā a'afia 'olo'o iai nei.

'Ua fa'ata'atia Tūlāfono Lāiti a le Itūmālō, fa'apēnā ma le Fuafuaga e Fa'afoe ai Mala. O fuafuaga 'autū ia e lua o fa'amaumauga mana'omia tele e fa'atino ma fai ai galuega mana'omia 'ina ia maua'a Satupa'itea i a'afiaga ona o suiga o le tau ma fesoasoani i pūlega ma tulimata'i ātīna'e ma gaoioiga a le itūmālō/nu'u 'olo'o māfua ai fa'afitāuli 'olo'o feagai nei ma le itūmālō.

4. Itūmālō o Satupa'itea

Fofu Fuafuaina o le CIM

Ātīna'e Tetele	Fofu Talafeagai	Fa'amanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Fa'atinoga	Taiala ma Fuafuaga Talafeagai ma Faiga Faavae
'Auala 'Autū, Talafātai i Saute: a'afiaga mai sone lamatia o le talafātai	<p>Fa'atūmau pe sui vāega patino o le taligalu ('aemaise lava i Pitonu'u) i vāega 'olo'o aupito latalata ai le 'aula i le talafātai</p> <p><i>Matāfaioi : LTA/MWTI/MNRE/Nu'u</i></p>	<p>Fa'aleleia le maua'a o ātīna'e tetele ma le vave ona toe fa'aleleia</p> <p>Fa'aleleia tāpenapenaga e tali atu ai i mala fa'alēnātura</p> <p>Fa'aitiitia a'afiaga mai le tafia o le 'ele'ele i le talafātai</p> <p>Saogalēmū atu nu'u, fale ma auala</p> <p>E fa'aitiitia ai tupe alu i mala e tutupu mo meatōtino ma 'āseta a le atunu'u ma 'āiga ta'ito'atasi</p>	<p>Aofia i polokalame o tupe fa'atauauna le tau o fuafuaga ma fausaga</p> <p>Fa'aaogā fa'afanua o Nofoaga Lamatia ma fa'amaumauga a tagata su'esu'e i fausaga o le 'ele'ele e fau ai fuafuaga</p> <p>Una'ia ma lagolago faiga mata'alia o puipuiga tau si'osi'omaga ma agafeso'ota'i e aofia ai le EIA i fuafuaga ma le fausaga o ātīna'e tetele</p> <p>Fa'aiiloaina o le CEHZ ma le CFHZ o sone "e ono lamatia" ma tūlaga e tāofiofi ma pāpuipui ai mo le fa'aaogāga tatau o le lau'ele'ele</p>	<p>Fuafuaga Fa'ata'atia o le CIM 2015</p> <p>NISP 2011 KESO 5</p> <p>TSP 2014-2019 Tini 2 KO 1</p> <p>Fuafuaga o Vāega tau Nu'u ma Alaalaafaga</p> <p>Fuataga o Auala Feso'ota'i o Sāmoa e A'afiagōfie (2016) ma le Fuafuaga Fa'ata'atia</p> <p>Fa'amāsanī o Feso'ota'iga o Auala, LTA/SMEC</p>
Fale o le nu'u, falesā, faleā'oga ma isi 'āseta 'olo'o i totolu o sone lamatia e maualuga le a'afiaga	<p>Toe si'i fale i fafo atu o le sone lamatia i tāfega pe 'āfafai ua mana'omia le toe fausia o se fale</p> <p>Fa'aaogā fua talafeagai e fa'aitiitia ai tupe fa'aagāga mo sone lamatia</p> <p>Fai fa'alauiloa e fa'atōsina ai le fau o fale maua'a i lōloga mo i lātou 'olo'o nonofo i totolu pe latalata i sone lamatia e maualuga a'afiaga</p>	<p>E fa'aitiitia ai tupe alu i mala e tutupu mo meatōtino ma 'āseta a le atunu'u ma 'āiga ta'ito'atasi</p> <p>'Ua ātili saogalēmū nu'u, fale ma 'aula</p> <p>Sī'itia le mālamalama i le aogā o 'inisiua</p>	<p>E limata'ita'ia fuafuaga e le Tūlāfono Mautū o Fuafuaga ma Fa'afaoega o Nofoaga Tu Taulaga 2004</p> <p>Fa'amālosia āiaiga o le Tūlāfono Aoao o Fauga o Fale 2017</p> <p>Una'i a inisiua o 'āseta ma mea tāua e teu fa'aagāga 'olo'o i totolu o sone lamatia</p> <p>Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma fa'amaumauga a tagata su'esu'e i fausaga o le 'ele'ele e fau ai fuafuaga</p>	<p>Fuafuaga Fa'ata'atitia o le CIM 2015</p>

	<p>Fuafua ātīna'e tetele i sone 'olo'o iai tonu; fa'ata'ita'iga, fa'amaualuga le fa'avae o fale i vāega e lolovaiagōfie</p> <p>Ātīna'e fuafuaga i le fa'aaogāina o le lau'ele'ele ma pāpuipui o ātīna'e 'olo'o i totonu o sone lamatia e maualuga le a'afia e pei o le CEHZ ma le CFHZ</p> <p>Tāofi 'āiga ma le nu'u mai le fauina o ā lātou fale ma ātīna'e i vāega tonu o ālātafe māsanī o le vai ma le fa'ateteteleina o lōloga i uta ma le pāpā fa'afuase'i o vai ona o tīmuga mamafa</p> <p>Matāfaioi: <i>Nu'u/ 'Āiga/MWTI/ MNRE/MWCSD</i></p>		<p>Fa'aiiloaina o le CEHZ ma le CFHZ o sone "e ono lamatia" ma tūlaga e tāofiofi ma pāpuipui ai mo le fa'aaogāga tatau o le lau'ele'ele</p>	
Fa'aleleia ālāvai i vāega e a'afia gofie i le 'Auala 'autū i le Talafātai i Saute ia e feso'ota'i ma auala gālue	<p>Fa'aauau 'ona su'esu'e ma toe fa'aleleia ālāpaipa e fa'aalu i ai le vai mo le 'aulatele ma auala gālue(Auala Gālue o Vaegā, Satufia ma Pitonu'ū) e tusa ai ma fautuaga 'olo'o i le <i>Su'esu'ega o Feso'ota'iga o Auala o Sāmoa e A'afiagōfie</i></p> <p>Fa'atino le tapula'a fa'atūlagaina aoao mo ālāpaipa tetele ma ālāvai e fa'afaigōfie ai le fetafea'i o le vai pe 'ā tatafe mālosi le vai e fa'aitiitia ai le lolovaia</p> <p>Fa'atino āsiasiga māsanī o ālāvai ma fa'aleleia pe 'ā mana'omia</p> <p>Fa'atūlāfono e le Mālō ātīna'e ma le fa'aotaota fa'asolitūlāfono latalata i ālāvai ma vaitafe</p> <p>Matāfaioi : <i>LTA/MWTI/MNRE/ MWCSD/Nu'u/ 'Āiga</i></p>	<p>Fa'aleleia le maua'a o ātīna'e tetele ma le vave o le taimi e toe fa'aleleia ai mai mala ma lamatiaga fa'alenatura</p> <p>Ūna'ia 'āiga 'olo'o nonono i tai e toe si'itia i uta</p> <p>Fa'atūmau le mafai 'ona feso'ota'i ma Savai'i 'ātoa</p> <p>Fa'aitiitia tupe alu i meatōtino ma 'āseta na fa'aleagaina mai mala fa'alenātura a le atunu'u</p>	<p>Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma Fa'amaumauga o Fausaga o Ālāvai a le tagata su'esu'e i fausaga o le 'ele'ele ina ia fa'aihoa mai ata fa'ata'atitia e fai</p> <p>Fa'aaogā fa'amatalaga 'olo'o iai nei e fai ma ta'iala ma fa'aaogā fo'i ma le:</p> <p>"<i>Su'esu'ega o Feso'ota'iga o Auala o Sāmoa e A'afiagōfie (2017)</i>"; "<i>Toe Iloiloga o Tapula'a Aoao o Auala o Sāmoa (2016)</i>"; "<i>Tūlāfono o Fa'agaoioiga o le Si'osi'omaga o Sāmoa (2007)</i>"</p> <p>Fai se Au'ilīlīiga o Tau o Fa'amanuuiaga ma fua aga'i i filifiliga mo fa'atupega</p> <p>Fa'aaogā puipuiga o le si'osi'omaga ma agafeso'ota'i 'ia 'ia aofia ai le EIA ma le va'ai i le faiga o ata o ātīna'e tetele i le si'osi'omaga mo polokalame i le itūmālō o Satupa'itea</p> <p>'ia aofia i le pāketi le fa'apolokalameina o le CBA,o fuafuaga o ata</p>	<p>Fuafuaga Fa'ata'atitia o le CIM 2015 NISP 2011 KESO 5 TSP 2014-2019 Tini 2 KO 1</p> <p>Fuafuaga o Vāega tau Nu'u ma Alaalaafaga Tūlāfono o le PUMA Iloiloga Aoao o Tapula'a o Auala i Sāmoa (2016) MWTI</p> <p>Fuataga o Auala Feso'ota'i o Sāmoa e A'afiagōfie (2016) ma Fuafuaga Fa'ata'atia Fa'amāsanī o Feso'ota'iga o Auala, LTA</p> <p>Tūlāfono o Fono a Nu'u (Tūlāfono Taufa'aofi o Teuteuga 2016)</p>

			<p>fa'ata'atitia ma fausaga</p> <p>Ātīna'e ma lesitala tūlāfono a Nu'u/Itūmālō ia aofia ai le tausiga lelei o ālāvai ma le lafoa'i fa'asolitūlāfono o otaota i ālāvai ma vaitafe.</p>	
'Eletise	<p>Vā'aiga mamao i le lumana'i, tanu laina 'eletise i le 'ele'ele</p> <p>Fa'apipi'i ma feso'ota'i le 'eletise mau mo nofoaga i uta</p> <p>Toe si'i laina 'eletise 'olo'o iai nei i se nofoaga maua'a pe 'ā mana'omia suiga</p> <p>Fa'atutū moli 'auala i auala ma vāega e mana'omia ai mo le saogalēmū o le nu'u</p> <p>Fa'atutū ma fa'apipi'i le paoa e maua mai le la pe 'ā maua</p> <p>Taofia 'āiga mai le fai o ātīna'e latalata i poumōlī</p> <p><i>Matāfaioi : EPC/MWTI/Nu'u/Aiga</i></p>	<p>Fa'atūmau le maua o le eletise i taimi 'uma e aofia ai ma taimi o mala fa'alenātura</p> <p>Fō'ia fa'alavelave tutupu 'ona o poumōlī pālalasi</p>	<p>Tulimata'i feso'ota'iga o le fa'asoaina o le eletise 'ina 'ia fō'ia le 'ova fa'aaogā o mālosi o poumōlī ma o'o ai 'ina pepē ma laina</p>	<p>Fuafuaga Fa'ata'atia a le EPC</p>
Suavai	<p>Tanu vāega o paipa 'autū e fa'asoatua ai suāvai 'olo'o aliali a'e i le taimi nei</p> <p>Fa'aleleia feso'ota'iga o vai fa'asoatua e ala i le sua o paipa u'amea 'olo'o iai nei</p> <p>Fa'ao'o le suāvai maua i 'āiga 'olo'o nonofo i uta ma lē maua le suāvai</p> <p>Aumai vaitimu fa'atali mo 'āiga a'afiagōfie e fai ma vaifofō mo se taimi pu'upu'u</p> <p>Lagolago e le Itūmālō ma le nu'u polokalama a le SWA i le fa'asoasoaina o le suāvai i vaitaimi o lāmala</p>	<p>Si'itia le fa'amāsanī i suiga i vaitaimi o lāmala</p> <p>Fa'aleleia le maua'a o ātīna'e tetelē ma le vave ona toe fa'aleleia</p> <p>Fa'aleleia le soifua mālōlōina ma le tūmamā</p> <p>Fa'aitiitia le filogia o le suāvai maua</p> <p>Fa'aitiitia a'afiaga mai lōloga i gā'uta</p>	<p>Ātīna'e ma lesitala tūlāfono a le itūmālō/nu'u 'ia aofia ai ma tūlāfono mo ātīna'e 'olo'o fai latalata i nofoaga 'olo'o iai 'apovai ma vaivili</p> <p>Fa'atino a le fuafuaga fa'aagaga a le SWA mo le 10 tausaga e fa'aleleia ai le feso'ota'iga o le suāvai maua e fesoasoani i 'āiga uma 'olo'o nonofo i uta ma lē maua le suāvai inu</p> <p>'Ia aofia i le pāketi le fa'apolokalameina o fuafuaga o ataq fa'ata'atia ma le tau fa'aopoopo o suāvai maua ma le aumai o vaitimu fa'atali</p> <p>Fa'aaogā fa'afanua o</p>	<p>Fuafuaga Fa'ata'atia o le CIM 2015</p> <p>Fuafuaga a le Vāega tau Suāvai ma Vai Lafoa'i</p> <p>Fuafuaga mo le 10 Tausaga o Tupe Fa'aagaaga a le Pūlega o le Suāvai (2016)</p> <p>Fuafuaga Gālulue Fa'atasi a Nu'u ma Alaalfaga</p> <p>Fuafuaga a le Vāega o le Soifua Mālōlōina</p> <p>Fuafuaga a le</p>

	<p>Lagolago e le itūmālō le SWA i taumafaiga e su'esu'e ai vaivili i totonu o le itūmālō</p> <p>Lagolago e le itūmālō ma nu'u taumafaiga a le SWA e puipui ma fa'asao ai vaivili, vaimaua ma vāega 'olo'o iai 'apovai</p> <p><i>Matāfaioi : SWA/IWS/MNRE/ Itūmālō/Nu'u/CSSP</i></p>		<p>nofoaga lamatia ma fa'amaumauga a tagata su'esu'e i fausaga o le 'ele'ele e fau ai fuafuaga</p> <p>Fa'aaogā fono fa'alemāsina a Sui o Nu'u e tulimata'i ai le tūlaga 'olo'o iai polokalame ma matāfaioi a le nu'u</p>	Vāega o Nu'u ma Alaala faga
Lōloga i uta ma le fa'alau teleina o le CFHZ	<p>Fa'atino se su'esu'ega au'ilil'i ili o lōloga i uta ma 'ave le fa'amuamua i le fa'atinoga o galuega fautuaina</p> <p>Tāpena se fuafuaga o le fa'afoga o laufanua 'apovai mo Vailoa-Satupa'itea e su'esu'e ai ni fofō fa'atino i vāega maualuluga 'auā le āga'i atu i le lumana'i ma fa'atino fautuaga ua 'ave i ai le fa'amuamua</p> <p><i>Matāfaioi: MNRE/Nu'u</i></p>	<p>Fa'aleleia le maua'a o ātīna'e tetele ma le vave ona toe fa'aleleia</p> <p>Fa'aleleia le sao atu i 'ele'ele maualuluga</p> <p>Saogalēmū atu nu'u, fale ma auala</p> <p>Fa'aleleia le mautū o puna'oa fa'alenātura</p> <p>Fa'aleleia le soifua mālōlōina</p>	<p>Polokalame i le fa'agāsologa o le paketi 'Avea o se fa'amuamua i le fuafuaga o galuega mo le 2017 le Fuafuaga o le Fa'afoga o Laufanua 'Apovai</p>	NESP 2017-2020
Puna'oa Fa'alenātura ma le Si'osi'omaga	Fofo Talafeagai	Fa'amanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Fa'atinoga	Taiala ma Fuafuaga Talafeagai ma Faiga Faavae
Puipuiga o le talafātai i lā'au mo vāega pito i a'afiagōfie	<p>Totō itū'āiga lā'au 'ese'ese māsanī i vāega o le talafātai e fa'amālosia ai taligalu 'olo'o iai ma fa'aitiitia ai le tafia o le talafātai ma 'ele'ele solo; ua iloga lā'au o le talie, fetau, toa, togātogo i le maua'a atu i mala fa'alenātura ma suiga o tūlaga o le tau</p> <p>E mana'omia le mamao e totō ai lā'au 'ia lē itiiti ifo ma le 200m 'ina 'ia mafai 'ona tali le fafati o galu</p> <p><i>Matāfaioi: MNRE Nu'u</i></p>	<p>E fesoasoani ma fa'amālosia ai ātīna'e tetele 'olo'o iai ma ātīna'e tetele fou 'olo'o i le gātaifale i fuafuaga ia e totō ai lā'au i le gātaifale</p> <p>Fa'aitiitia a'afiaga mai le tafia o le gātaifale ma mala fa'alenātura</p> <p>Fa'atino se Auala e Fa'avae ai le feso'ota'iga o meaola 'olo'o iai i</p>	<p>Ātīna'e se fa'afoga feso'ota'i o fuafuaga o le fanua o Satupa'itea ma le fa'amoemoe e fa'aitiitia ai nisi lava gaoioiga lē mana'omia e ono ātili fa'aleagaina ai nofoaga fa'alenātura o meaola 'olo'o feso'ota'i ai</p> <p>E fesoasoani le MAF e fa'avae nofoaga e fa'ata'ita'i ai lā'au o itū'āiga 'ese'ese e fetau ma le tau</p> <p>Gālulue fa'atasi le Vaomatua o le MNRE, DEC ma le MAF e aumai meatotō ma maua'a i le tau</p>	<p>NESP 2017-2021</p> <p>Fuafuaga Fa'ata'atia e Totō ai Lā'au e Lua Miliona 2015-2020</p> <p>Fuafuaga e Fa'agaoioi ai le Toe Totōina o Lā'au 2016-2020</p>

		le si'osi'omaga		
Fa'atānoa i Fogatia	<p>Fa'aauau le toe totōina o lā'au i i 'apovai i nofoaga maualuluga.</p> <p>Fa'atapula'a ātīna'e ma le fa'amamāina o fanua i 'apovai i nofoaga maualuluga</p> <p><i>Matāfaioi : Komiti o le Vai a le Itūmālō; Nu'u, MNRE-WRD, MNRE-PUMA/MWCSD</i></p>	<p>Fa'aleleia le maua'a ma le fa'atūmauina o le suāvai fa'aso</p> <p>Fa'aleleia le soifua mālōlōina</p>	<p>Ātīna'e se fuafuaga o fa'afoga feso'ota'i o fanua ma le fa'amoemoe e fa'aitiitia ai so'o se gāoioiga lē mana'omia e ono āfāina ai meaola ma feso'ota'iga o mea e ola 'olo'o i le si'osi'omaga o se vaega</p> <p>Toe fa'amaumau fa'amatalaga o tūlāfono a le Itūmālō o Satupa'itea ia aofia ai le fa'afoga o nofoaga 'apovai, le lafoa'i fa'asolitūlāfono o otaota ma suāvai lafoa'i</p> <p>Fa'aaogā fono fa'alemāsina a Sui o Nu'u e tuliloa ai le āga'i i luma o le fa'amamāina o le nu'u ma polokalame fa'alauiloa</p>	<p>NESP 2017-2021</p> <p>Fuafuaga o Vāega tau Nu'u ma Alaalaafaga</p> <p>Fuafuaga Ātīna'e a Nu'u ma Alaalaafaga 2016-2021</p> <p>Tūlāfono Mautū o Fono a Nu'u (Tūlāfono Toe Teuteu 2016)</p>
Faigāfaiva i le ā'au 'amu, aloalo ma lata i le matāfaga	<p>Fa'aauau le sā o le fa'aaogāina o vailā'au 'o'ona, fanai'a ma isi 'auala lē talafeagai o faigāfaiva</p> <p><i>Matāfaioi : Fono a le Nu'u/MWCSD/MNRE</i></p>	<p>Fa'aleleia le mafai ona maua pe a puna'oa i vāeaga o le sami e lata i le matāfaga ma le ā'au</p>	<p>Toe fa'amaumau fa'amatalaga o tūlāfono a le Itūmālō o Satupa'itea ia aofia ai le fa'afoga o puna'oa o le sami e aofia ai faigāfaiva i le ā'au, aloalo ma lata i le matāfaga</p> <p>Fa'aaogā fono fa'alemāsina a Sui o Nu'u e tuliloa ai le āga'i i luma o le fa'amamāina o le nu'u ma polokalame fa'alauiloa</p>	<p>NESP Fa'ata'i 2017-2021</p> <p>Fuafuaga o Vāega tau Nu'u ma Alaalaafaga</p> <p>Tūlāfono Mautū o Fono a Nu'u (Tūlāfono Toe Teuteu 2016)</p>
'Ele'ele	<p>Fa'asā le galuea'ina ma le fa'amamāina o vaomatua i vāeaga malifa ina 'ia fa'aitiitia lamatiaga mai le tafia ma le solo o le 'ele'ele.</p> <p>Puipuiga o 'auvai o vaitafe mai le 'ave'esea o lā'au ma le faiga o ātīna'e</p> <p>Fa'amālosia puipuiga tau si'osi'omaga</p> <p>Fa'afō'isia le tūlaga lelei o lā'au sa iai i vāeaga ua fa'aleagaina o le 'Ele'ele Fa'asao, Mauga o Salāfai e ala i le toe totōina o itū'āiga lā'au sa ola ai muamua.</p>	<p>Fa'aleleia le maua'a o mea e ola i si'osi'omaga i nofoaga maualalo ma le talafātai, e aofia ai ā'au</p> <p>Fa'atūmau le iai o mea e ola i si'osi'omaga mo le ola i nofoaga maualalo e o'o atu i le talafātai</p> <p>Fa'aleleia le puipuiga o le tele o mea 'esē'ese e ola i se 'ele'ele 'auā le manuia o se taumafaiga fa'asao mo le lumana'i</p>	<p>Toe fa'amaumau fa'amatalaga o tūlāfono a le Itūmālō o Satupa'itea ia aofia ai le fa'atapula'aina o ātīna'e i sone 'olo'o totō ai lā'au i 'auvai o vaitafe</p> <p>Fa'aaogā fono fa'alemāsina a Sui o Nu'u e tuliloa ai le āga'i i luma o le fa'amamāina o le nu'u ma polokalame fa'alauiloa</p>	<p>Fuafuaga a le Vāega o Fa'ato'aga 2016-2020</p> <p>NESP 2017-2021</p> <p>Fuafuaga o Vāega tau Nu'u ma Alaalaafaga</p> <p>Fuafuaga Fa'ata'atia o Lā'au e Lua Miliona 2015-2020</p> <p>Fuafuaga o Fa'agaoioiga o Lā'au Toe Fa'aola 2016-2020</p>

	<p>Fa'amau ma fa'ailoa aloa'ia 'ele'ele fuafuaina e aofia i le 'Ele'ele Fa'asao, Mauga o Salāfai ma fa'amālosia lona puipuiga.</p> <p>Matāfaioi: Fono a le Nu'u / MWCSD/MNRE</p>			
Vaomatua ma Lā'au	<p>Totō lā'au e māsanī ona ola lelei i matāfaga ma isi vaega ta'alaelae o le talafātai.</p> <p>Totō lā'au e māsanī ona ola i le vaomatua i vāega e lamatia le tafia o le 'ele'ele ma malifa i 'autafa o 'auvai o vaitafe ma vaega maualuluga o nofoaga 'apovai o le Fogatia.</p> <p>Tapu'e le mafai e le Mālō ona lagolago taumafaiga a nu'u e toe totō lā'au ma lā'au o le vaomatua</p> <p>Matāfaioi: Nu'u / MWCSD/MNRE/Komiti a Nu'u mo le Suāvai/ MOF/MAF</p>		<p>Ūna'ia nu'u e resitala i le Polokalame a le Vāega o Vaomatua o le MNRE e maua mai ai lā'au totō ma fautuaga tau tomai fa'apitoa</p> <p>Toe fa'amaumau fa'amatalaga o tūlāfono a le Itūmālō o Satupa'itea ia aofia ai le fa'atapula'aina o ātīna'e i sone 'olo'o totō ai lā'au i 'auvai o vaitafe</p> <p>Fa'aaogā fono fa'alemāsina a Sui o Nu'u e tuliloa ai le āga'i i luma o le fa'amamāina o le nu'u ma polokalame fa'alauiloa</p>	<p>NESP Fa'ata'i 2017-2021</p> <p>Fuafuaga o Vāega tau Nu'u ma Alaalaafaga</p> <p>Tūlāfono Mautū o Fono a Nu'u (Tūlāfono Toe Teuteu 2016)</p> <p>Fuafuaga Fa'ata'atia o Lā'au e Lua Miliona 2015-2020</p> <p>Fuafuaga Fa'agaoioi e Toe Totō ai Lā'au 2016-2020</p>
Tele o meaola 'ese'ese	<p>Tulimata'i le fanaina o le lupe i Satufia.</p> <p>Puipui laufanua o tuasivi 'ia fa'atūmau le maua o puna'oa tau si'osi'omaga e nofoaga maualalalo ma fa'asaoina le 'Ele'ele Fa'asao o le Mauga o Salāfai</p> <p>Ūna'ia ma fa'atupuina le iloa e tagata o nu'u o tuā'oi o le 'Ele'ele Fa'asao o le Motu o Salāfai ma Nofoaga 'Autū i Savai'i e tele i meaola 'ese'ese (KBA)</p> <p>Matāfaioi: Nu'u / MWCSD /MNRE/NGO.</p>	<p>Fa'aleleia le mautū ma le maua'a o feso'ota'iga i le vā o meaola ma a lātou feso'ota'iga ma lo lātou si'osi'omaga</p> <p>Fa'aleleia le maua'a, lelei ma le mafai ona fa'atūmauina o puna'oa tau suāvai o nofoaga maualalalo</p>	<p>Toe fa'amaumau fa'amatalaga o tūlāfono a le Itūmālō o Satupa'itea ia aofia ai le fa'atapula'aina o ātīna'e i sone 'olo'o totō ai lā'au i 'auvai o vaitafe</p> <p>Tu'uina atu e le MNRE ma Fa'alāpotopotoga Tūma'oti fautuaga ma fesoasoani tautupe mo galuega fa'atino ma polokalame fa'atupu silafia</p> <p>Fa'aaogā fono fa'alemāsina a Sui o Nu'u e tuliloa ai le āga'i i luma o le fa'amamāina o le nu'u ma polokalame fa'alauiloa</p>	<p>NESP 2017-2021</p> <p>Fuafuaga o Vāega tau Nu'u ma Alaalaafaga</p> <p>Tūlāfono Mautū o Fono a Nu'u (Tūlāfono Toe Teuteu 2016)</p>
Alamanuia ma le Lava o Taumafa	Fofot Talafeagai	Fa'amanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Fa'atinoga	Taiala ma Fuafuaga Talafeagai ma Faiga Faavae
Lava mea'ai: e lamatia i suiga o le tau ma le lē lava o le 'ele'ele	Ūna'ia ma fa'alauiloa le totōina o lā'au 'anagatā i lāmala ma afā e pei o ufi, talopālagi, manioka ma isi	Mautinoa le lava o mea'ai māsanī Tele itū'āiga lā'au	Tu'uina atu e le MAF fautuaga i le fa'afaileleina ma le totōina o isi lā'au. Fa'amālosia aiaiga o	Fuafuaga a le Vāega o Fa'ato'aga 2016-2020

mo le totōina o meatotō	<p>lā'au fa'apēnā</p> <p>Ūna'ia ma lagolago faigā fa'ato'aga ma 'aula o le galuea'ina o le 'ele'ele e lelei mo le si'osi'omaga ma fa'ateleina ai fua o fa'a'ele'eleaga</p> <p>Ūna'ia ma lagolago le galuea'ina fa'atasi o fa'ato'aga ma lā'au ma isi itū'aiga fa'ato'aga e totō fa'atasi ai lā'au 'ese'ese, 'aemaise nofoaga 'apovai, nofoaga a'afiagōfie i le tafia o le 'ele'ele ma isi nofoaga ma'ale'ale.</p> <p>Fautua ia 'alofia fa'ato'aga tetele ma isi ātīna'e e lamatia ai nofoaga 'apovai, vaomatua i nofoaga maualuluga ma apitaga ma'ale'ale.</p> <p><i>Matāfaioi: MAF/MNRE/NGO/Nu'u</i></p>	<p>'aina 'ese'ese e totōina</p> <p>Fa'aleleia le mautū o feso'ota'iga a meaola 'ese'ese ma lo lātou si'osi'omaga ma mafai ona tete'e atu fa'ama'i.</p> <p>Fa'atūmauina le maua o le suāvai</p> <p>Fa'aleleia le maua'a o nofoaga 'apovai</p>	<p>Maliega tau Ātīna'e a le PUMA mo ātīna'e tetele uma, e aofia ai ātīna'e tau fa'ato'aga.</p> <p>Tu'uina atu e le MAF ma WIBDI lagolago tau tomai fa'apitoa mo fa'ato'aga e fa'aaogā ai na'o mea e maua mai le 'ele'ele ma manu.</p> <p>Ātīna'e/Resitala tūlāfono a le Itūmālō/Nu'u ia aofia ai le va'aia lelei o ālāvai 'ia tūmau le lelei fa'apea le lafoa'ia fa'asolitūlāfono o lāpisi i ālāvai.</p> <p>Fa'aaogā fono fa'alemāsina a Sui o Nu'u e tuliloa ai le āga'i i luma o polokalame ma le fa'atinoga o matāfaioi</p>	<p>Fuafuaga Fa'ata'atia o le CIM 2015</p> <p>Fuafuaga o Vāega tau Nu'u ma Alaalaafaga</p> <p>Tūlāfono Mautū o le PUMA</p> <p>Tūlāfono Mautū o Fono a Nu'u (Tūlāfono Toe Teuteu 2016)</p>
Pūlega	Fofa Talafeagai	Fa'amanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Fa'atinoga	Taiala ma Fuafuaga Talafeagai ma Faiga Faavae
Fa'amālosia pūlega o puna'oa fa'alenātura ma le fa'aaogāina o fanua e ala i tūlāfono	<p>Fa'afou ma/pe ātīna'e tūlāfono e fa'afoe ai le fa'aaogāina o puna'oa fa'alenātura, ma tu'utu'uga o a'afiaga i le fa'aaogāina o fanua; e pei o le fa'atūmauina o ālāvai, fa'aotaota fa'asolitūlāfono, 'elīgāoneone, manuvaefā ta'aloloa ma le va'aia o ātīna'e i nofoaga 'olo'o iai 'apovai ma latalata i vaivili.</p> <p>Gālulue ma Sui o Nu'u e tulimata'i le fa'aaogāina ma a'afiaga o puna'oa fa'alenātura</p> <p>Fesoasoani e fa'aauau polokalame fa'alauiloa ma nu'u</p> <p>Fai pēmita mana'omia e pei 'ona aiaia i le tūlāfono 'ae le'i faia se ātīna'e</p> <p><i>Matāfaioi: MWCSD</i></p>	<p>Fa'amālosia le fa'atinoina o fuafuaga aoao 'uma a vāega</p> <p>Fa'amālosia 'ona tulimata'i Tūlāfono Mautū, Tūlāfono Fa'atonutonu, Fuafuaga Fa'ata'atitia, Fuafuaga ma Faiga Fa'avae Aoao 'uma</p> <p>Fa'aleleia le mafai e le nu'u 'ona fa'amāsani i suiga, tali atu ma vave 'ona toe fa'aleleia mo se taimi 'umi i le lumana'i</p> <p>Fa'aleleia le tali atu ma le mafai 'ona fa'aaogā e le nu'u o le si'osi'omaga</p>	<p>Ātīna'e ma lesitala tūlāfono a le itūmālō/nu'u e puipuia ai 'āseta, si'osi'omaga, ola, ma lava mea'ai a le itūmālō/nu'u ma le mālō 'ātoa aemaise gaoioiga e 'afia ai nofoaga 'olo'o iai 'apovai ma ma le vāega e gata ai le sami</p> <p>Fa'aaogā fono fa'alemāsina a Sui o Nu'u e tulimata'i ai fa'agāsologa o tūlāfono a le itūmālō/nu'u</p>	<p>Fono Mautū o Fono a Nu'u (Tūlāfono Toe Teuteu 2016)</p> <p>Fuafuaga a le Vāega o Nu'u ma Alaalaafaga</p> <p>Fuafuaga o Ātīna'e a Nu'u ma Alaalaafaga 2016-2021</p>

/MNRE/Nu'u		
Matā'upu Lē feso'ota'i ma le CR	Fofo Fautuaina Fa'atūina	Fa'amatalaga

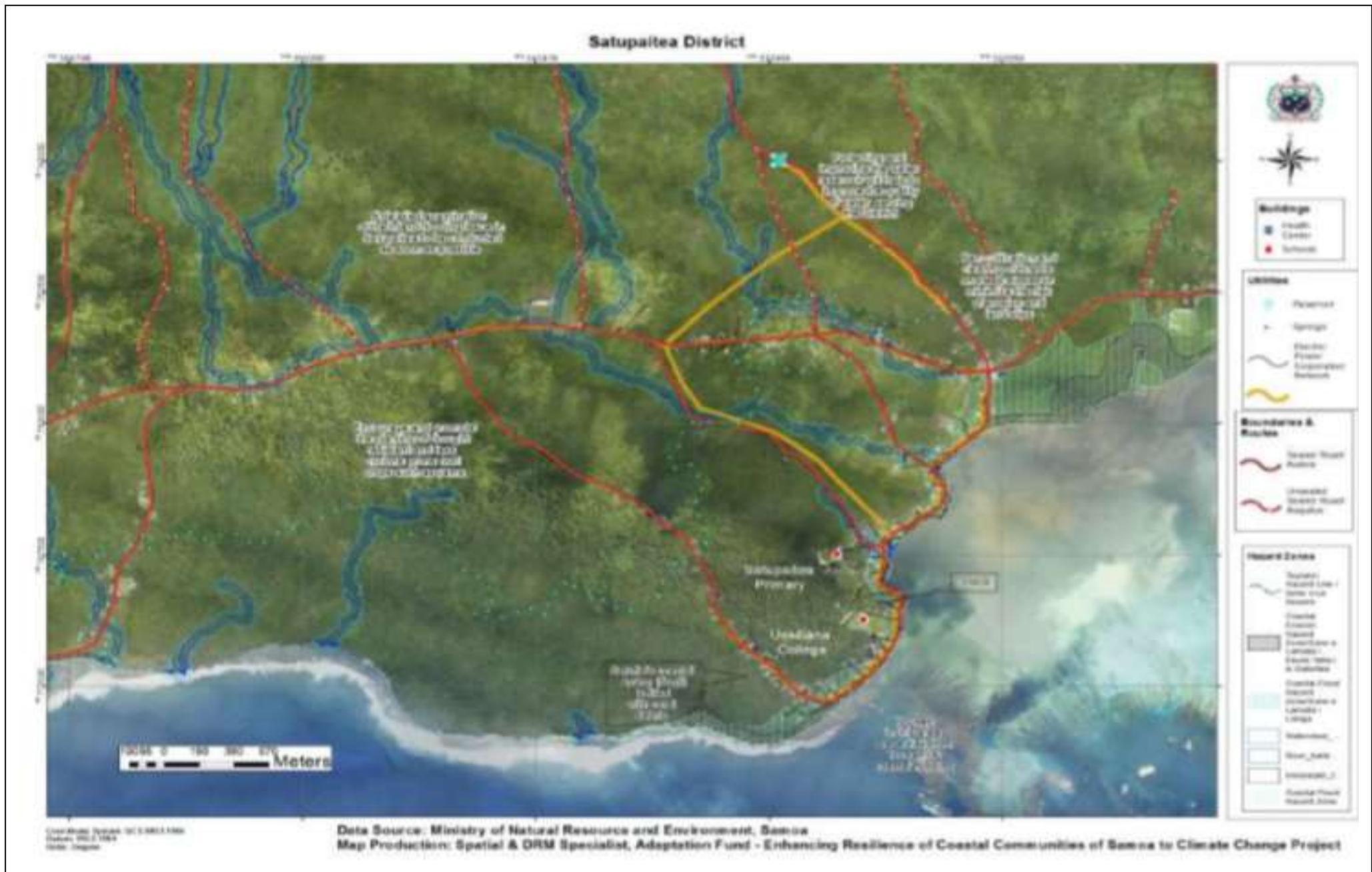
Falema'i Fa'aitūmālō

Matāfaioi: NHS

Ina 'ia fa'amautinoa e iai se
foma'i i taimi uma ma si'itia le
tūlaga o le falema'i i le
fa'aopoopoina o masiri ma
meafaigaluega ma vailā'au mo
togafitiga

E lē feso'ota'i ma le matā'upu lenei a ua aofia ona na lāgā i
taimi o fa'atalanoaga

Satupa'itea District Map

4.1 Satufia

Fofo Fuafuaina o le CIM

Ātīna'e Tetele	Fofo Talafeagai	Fa'amanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Fa'atinoga	Taiala ma Fuafuaga Talafeagai ma Faiga Faavae
Fale o le nu'u, falesā, faleā'oga ma falenofo a 'āiga 'olo'o i totonu o sone lamatia e maualuga a'afiaga	<p>Toe si'i i fafo atu po o tua atu o sone lamatia pe 'āfai ua mana'omia le toe fausia o fale/ātīna'e tetele.</p> <p>Fa'aaogā fua talafeagai mo fuafuaga fa'aagaga 'olo'o i totonu o sone lamatia</p> <p>Fai fa'alauiloa fa'atōsina mo fauga o fale maua'a i lōloga ma fai ata fa'ata'atitia mo i lātou 'olo'o nonofo i totonu pe latalata i sone lamatia e maualuga a'afiaga</p> <p>Fuafua ātīna'e tetele i sone lamatia 'olo'o iai; fa'ata'itaq'iga, si'itia le maualuga o fa'avae o fale i nofoaga e lolovaiagōfie</p> <p>Ātīna'e fuafuaga i le fa'aaogāina o fanua ma le faia o tūlāfono e tāofiofia ai ātīna'e fai i totonu o sone lamatia ma maualuga a'afiaga e pei o le CEHZ ma le CFHZ</p> <p>Taofia le fau e 'āiga ma le nu'u o fale i luga o nofoaga māsanī e tafe ai le vai ma le fa'ateteleina o lōloga i uta fa'apea ma le pāpā o vai 'ona o timuga mamafa</p> <p><i>Matāfaioi: Nu'u/ 'Āiga/MWTI/MNRE/MWCSD</i></p>	<p>Fa'aitiitia tupe alu i meatōtino ma 'āseta na fa'aleagaina</p> <p>Saogalēmū atu nu'u, fale ma 'aula</p> <p>Si'itia le mālamalama i le aogā o 'inisiua</p>	<p>Tu'utu'uga o fuafuaga 'ia ta'ita'ia e le Tūlāfono Mautū o Fuafuaga ma Fa'aoega o Nofoaga Tu Taulaga 2004</p> <p>Ūna'ia le fai o 'inisiua mo fuafuaga fa'aagaga tāua ma 'āseta 'olo'o i totonu o sone lamatia</p> <p>Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma fa'amaumauga a tagata su'esu'e i fausaga o le 'ele'ele e iloa tonu ai nofoaga saogalēmū mo le fa'amoemoe e toe si'itia nofoaga</p> <p>Fa'ailoaina o le IFHZ, CEHZ ma le CFHZ o sone "e ono lamatia" ma tūlāfono e tāofiofia ai mo le fa'aaogāga tatau o le lau'ele'ele</p>	<p>Fuafuaga Fa'ata'atia o le CIM 2015</p> <p>Fa'ata'i o le NESP 2017-2021</p> <p>Tūlāfono Aoao o Fauga o Hale</p> <p>[Fa'ata'i] Fuafuaga Fa'ata'atia a Sāmoa e Toe Si'itia ai Nofoaga 2016</p>

'Auala gālue a le nu'u i le talafātai 'olo'o i sone lamatia e maualuga a'afiaga	<p>Toe si'i i fafo atu o sone lamatia le 'aula gālue 'olo'o i le talafātai pe 'ā o'o ina sui</p> <p>Matāfaioi: Nu'u/Āiga</p> <p>Fa'aleleia le 'aula gālue #1.</p> <p>Matāfaioi: LTA/MNRE</p> <p>Fau ni kolosi talafeagai mo le ālia lata i le faleā'oga e fō'ia ai le fa'afitāuli tupu so'o 'olo'o a'afia ai 'ele'ele i lalo atu.</p> <p>Matāfaioi: MWTI /MESC/LTA/Nu'u</p>	<p>Fa'aleleia le maua'a o ātīna'e tetele ma le vave ona toe fa'aleleia</p> <p>Fa'aleleia tāpenapenaga ma sāuniuniga e tali atu i mala fa'alenātura</p> <p>Fa'aitiitia a'afiaga mai le tafia o le talafātai ma lōloga i uta</p> <p>Saogalēmū atu nu'u, fale ma auala</p>	<p>Filifili se isi 'aula e i fafo atu o sone lamatia o le talafātai pe 'āfai e o'o ina mana'omia le toe fa'aleleia po o le suia o le 'aula 'olo'o iai nei i le talafātai</p> <p>Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma fa'amaumauga a le tagata su'esu'e i fausaga o le 'ele'ele e ta'u mai ai nofoaga ma le ata fa'ata'atia</p> <p>E aogā polokalame ma pāketi</p>	<p>NISP 2011 KESO 5</p> <p>TSP 2014-2019</p> <p>Tini 2 KO 1</p> <p>Fuafuaga o Vāega tau Nu'u ma Alaalaafaga</p> <p>Fuataga o Auala Feso'ota'i o Sāmoa e A'afiagōfie (2016) ma Fuafuaga Fa'ata'atia Fa'amāsanī o Feso'ota'iga o Auala, LTA</p>
Fa'aleleia feso'ota'iga o vai fa'asoa ma ia lelei le vai	<p>Fa'ao'o le vai fa'asoa i 'āiga 'olo'o nonofo i uta ma lē maua se suāvai</p> <p>Aumai vaitimu fa'atali mo 'āiga a'afiagōfie e fai ma vaifofō mo sina taimi pu'upu'u</p> <p>'Ia lagolago e le nu'u polokalame a le SWA e fa'asoasoa ai le suāvai i vaitaimi o lāmala</p> <p>'Ia lagolago e le nu'u taumafaiga a le SWA e puipui ma fa'asao vaivili 'olo'o i totonu o le itūmālō</p> <p>Matāfaioi: SWA/MNRE/Itūmālō/Nu'u/ CSSP</p>	<p>Si'itia le fa'amāsanī i suiga i taimi o lāmala</p> <p>Fa'aleleia le maua'a o ātīna'e tetele ma le vave ona toe fa'aleleia</p> <p>Fa'aleleia le soifua mālōlōina ma le tūmamā</p> <p>Fa'aitiitia le palapalā o vai fa'aso</p> <p>Fa'aitiitia a'afiaga mai lōloga i gā'uta</p>	<p>Toe fa'amaumau fa'amatalaga o tulafono a le Itūmālō o Satupa'itea ia aofia ai le fa'atūlafonoina o ātīna'e e lata ane i nofoaga 'apovai ma vaivili</p> <p>Fa'atino le fuafuaga o tupe fa'aagāga a le SWA (2016) mo le 10 tausaga e fa'aleleia ai feso'ota'iga o vai fa'aso e fesoasoani ai i 'āiga 'uma i uta e le'o maua le vai</p> <p>Ia aofia ai ma le ata o le polokalame o le pāketi, ma fa'atugea fa'aopoopo o vai fa'aso ma le faiga e maua mai ai vaitimu fa'atali</p> <p>Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma fa'amaumauga a tagata su'esu'e i fausaga o le 'ele'ele e fau ai fuafuaga</p>	<p>Fuafuaga Fa'ata'atia o le CIM 2015</p> <p>Fuafuaga a le Vāega o Suāvai ma le Vai Lafoa'i</p> <p>Fuafuaga mo le 10 tausaga o Tupe Fa'aagaaga a le Pūlega o le Suāvai (2016)</p> <p>Fuafuaga 'Auai ma Nu'u ma Alaalaafaga</p> <p>Fuafuaga a le Vāega Tau Soifua Mālōlōina</p> <p>Tūlāfono Mautū o Fono a Nu'u (Tūlāfono Toe Teuteu 2016)</p>

			Fa'aaogā fono fa'alemāsina a Sui o Nu'u e tuliloa ai le āga'i i luma o polokalame ma le fa'atinoga o matāfaioi	
Puna'oa Fa'alenātura ma le Si'osi'omaga	Fofo Talafeagai	Fa'amanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Fa'atinoga	Taiala ma Fuafuaga Talafeagai ma Faiga Faavae
Fa'aleleia le Vaitā'ele a le Nu'u (Laofala) 'olo'o i totonu o sone lamatia e maualuga a'afiaga (tafia o le talafātai ma lōloga mai vaitafe lōfia, a'afiaga o galu ma le tatafe o vai 'ona o tīmuga mamafa)	'Olo'o i se tūlaga fa'alētonu le vaitā'ele a le nu'u 'olo'o iai nei. E mana'omia se su'esu'ega e filifili ai pe toe fa'afou pe su'e se nofoaga fou fuafua i le tūlaga 'olo'o iai punāvai Su'esu'e le lelei o le suāvai 'olo'o iai 'ae le'i faia se isi fuafuaga fa'aagaaga i le vaitā'ele (ft: fa'apā/fai galuega e toe fa'aleleia ai) <i>Matāfaioi: CSSP/NGO/ MNRE/Nu'u</i>	Si'itia le fa'amāsani i suiga i taimi o lāmala Fa'aleleia le soifua mālōlōina ma le tūmamā Fa'aitiitia le palapalā o vai fa'asoa	Fa'aaogā Fa'afanua o Nofoaga Lamatia ma su'esu'ega maua mai a le Tagata Su'esu'e i Fa'atūlagaga o le Laufanua e fua i ai fuafuaga fai Fa'atino e le Vāega o le MNRE Water & Sanitation se su'esu'ega o le vai 'ae le'i fa'atinoina i ai se gāoioiga Ātina'e/Toe fa'amaumau fa'amatalaga o tūlāfono a le Itūmālō /Nu'u ia aofia ai le fa'afoga ma le tausiga o puna'oa fa'alenātura a nu'u Fa'aaogā fono fa'alemāsina a Sui o Nu'u e tuliloa ai le āga'i i luma o polokalame ma le fa'atinoga o matāfaioi	Fuafuaga Fa'ata'atia o le CIM 2015 Fuafuaga a le Vāega o Suāvai ma le Vai Lafoa'i Fuafuaga Gālulue Fa'atasi a Nu'u ma Alaalaafaga Tūlāfono Mautū o Fono a Nu'u (Tūlāfono Toe Teuteu 2016)
Faigāfaiva i le ā'au 'amu, aloalo ma latalata i le matāfaga	Fa'atūmau ma fa'atelē atu le vāega fa'asao mo faigāfaiva. Su'esu'e le tūlaga 'olo'o iai meaola ma feso'ota'iga ma le si'osi'omaga i totonu o le ā'au 'amu ma le aloalo o Satufia Fai polokalame fa'alauiloa o puna'oa o le gātaifale <i>Matāfaioi: MAF, MNRE-</i>	Lagolagoina le lava o mea'ai ma mea'ai lelei mo le soifua mālōlōina Ūna'ia le maua pea o i'a Fesoasoani i le toe fa'atutupu o ā'au 'amu ma le toe fa'aleleia o le ā'au.	Lagolago e le Vāega o Faigāfaiva a le MAF galuega fa'atino ma tu'uina atu fesoasoani tau tomai fa'apitoa ma le tulimata'iina	NESP 2017-2021

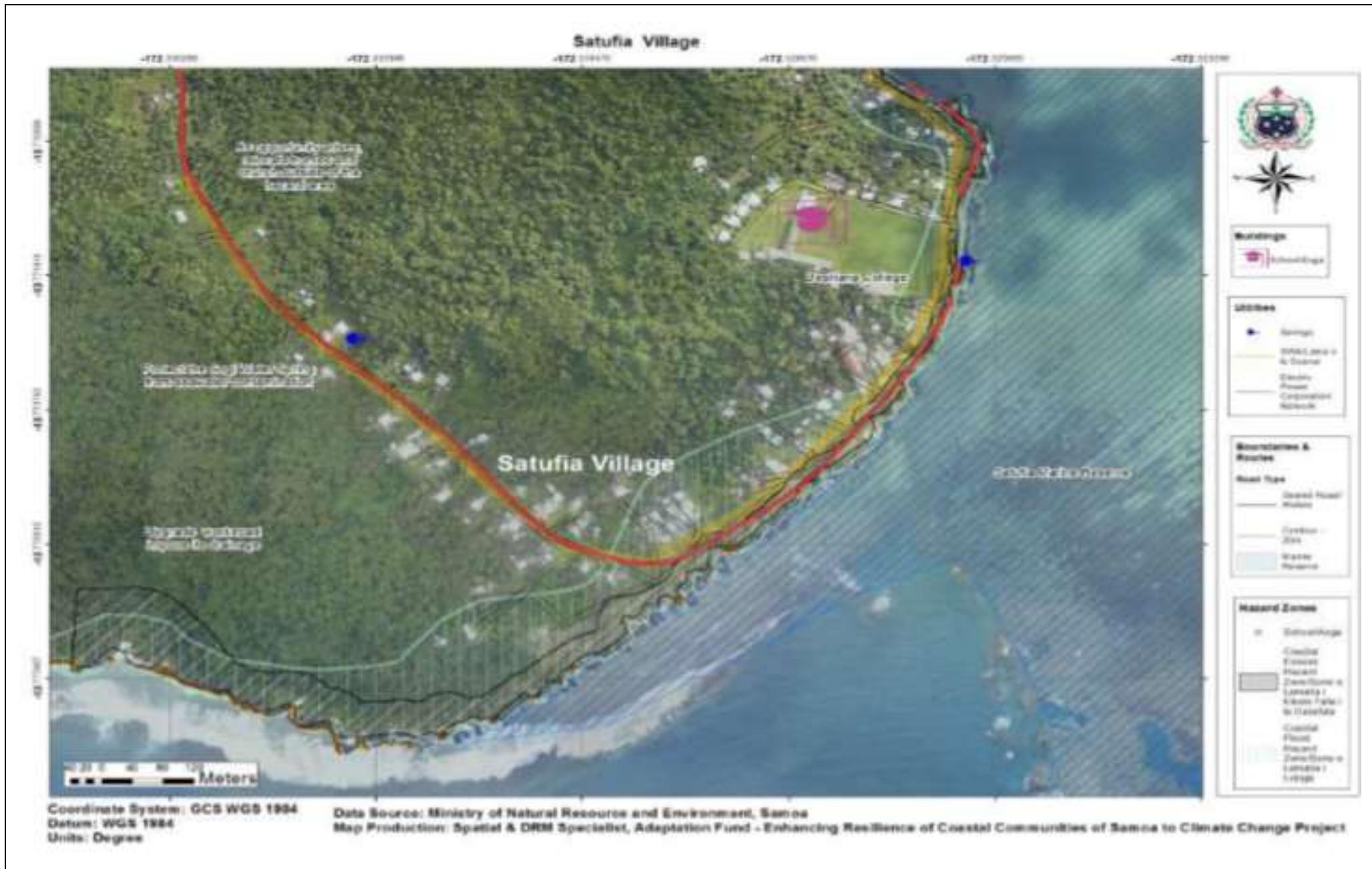
	<i>DEC/Nu'u</i>			
Fa'afoga o puna'oa o le 'ele'ele i le gātaifale	<p>Toe iloilo tūlāfona a le nu'u 'olo'o iai nei mo le lagolagoina o faiga e fa'amālosia ai fa'afoga o le tūmau ma le fa'aauau o 'elīgāoneone fa'atau fa'apisinisi ma le tūtō'atasi e auala atu i le DC ma le fa'agāsologa o pēmita e 'eli ai le oneone</p> <p>Fai fa'alauiloa fa'alautele i matā'upu tau 'elīgāoneone ma fua o faiga fa'avae āloa'ia 'ia lelei ona fa'atūlaga</p> <p>Fai fa'alauiloa e lagolago ai faiga fa'aauau ma fa'atūmau i le fa'aaogāina o le 'ele'ele</p> <p><i>Matāfaioi: MNRE-Fanua, MAF/Nu'u/ 'Āiga</i></p>	<p>Fa'aleleia le puipuiga ma le maua'a o le gātaifale mai suiga o le tau</p> <p>Fa'aleleia le tūlaga o le mafaina ona maua pea puna'oa fa'alenātura</p>	<p>Iloa lelei e Nu'u/ 'Āiga le tāua o lā'au totō i le fa'atūmauina o 'ele'ele i le talafātai</p> <p>Fa'ailoaina o le CEHZ ma le CFHZ o sone "e ono lamatia" ma tūlaga e tāofiofi ma pāpuipui ai mo le fa'aaogāga tatau o le lau'ele'ele</p> <p>Ātīna'e/Toe fa'amaumau fa'amatalaga o tūlāfona a le Itūmālō/Nu'u ia aofia ai le fa'atūlāfonoina o le 'eliina o le oneone</p>	<p>Fuafuaga Fa'ata'atia o le CIM 2015</p> <p>Fuafuaga o Vāega tau Nu'u ma Alaalafaga</p> <p>NESP Fa'ata'i 2016-2020</p> <p>Tūlāfona Mautū o Fono a Nu'u (Tūlāfona Toe Teuteu 2016)</p>
Vaomatua ma Lā'au	<p>Ūna'i le toe totōina o lā'au e māsanī ona ola i vaomatua ma isi lā'autotō talafeagai i vāega a'afiagōfie i le tafia o le 'ele'ele ma le talafātai i le vāega e gata ai le sami.</p> <p><i>Matāfaioi: Nu'u/ 'Āiga</i></p>	<p>Fa'aleleia le puipuiga ma le maua'a o puna'oa i le lau'ele'ele ma le gātaifale fa'apea ma ātīna'e tetele</p> <p>Puipuia ātīna'e tetele ma 'āseta a nu'u 'olo'o i le lau'ele'ele ma le talafātai</p>	<p>Iloa lelei e Nu'u/ 'Āiga le tāua o lā'au totō i le fa'atūmauina o 'ele'ele i le talafātai.</p> <p>Totō i se taimi vave lā'au talafeagai i le lau'ele'ele ma le talafātai.</p> <p>Tu'uina atu e le MNRE fautuaga i itū'āiga lā'au talafeagai ma 'āfai e mafai, tu'uina atu tama'i lā'au e totō</p>	<p>Fuafuaga Fa'ata'atia o le CIM 2015</p> <p>Fuafuaga o Vāega tau Nu'u ma Alaalafaga</p> <p>Fuafuaga Fa'ata'atia o Lā'au e Lua Miliona 2015-2020</p>
Fa'afoga o le tele o meaola 'ese'ese ma o lātou si'osi'omaga i le lau'ele'ele ma le gātaifale	<p>Toe iloilo tūlāfona a le nu'u e tulimata'i ma fa'atūlāfonoina ai le fanaina o lupe ma isi itū'āiga manulele 'ese'ese (maomao, manumea, pe'a) ina ia tāofia le so'ona fana ma fa'aaogā. Lagolago le fa'atelēina atu o</p>	<p>Puipui ma fa'aleleia ātili le tele o itū'āiga meaola 'ese'ese i laufanua ma fa'atūmauina le aogā ma mea e maua mai mea e ola 'olo'o i le</p>		<p>Fuafuaga Fa'ata'atia o le CIM 2015</p> <p>Fuafuaga o Vāega tau Nu'u ma Alaalafaga</p>

	<p>le vāega fa'asao mo faigāfaiva.</p> <p>Puipuia apitaga i tuasivi ma vaomatua mai le so'ona galuea'ina ma isi itū'āiga ātīna'e</p> <p><i>Matāfaioi : Nu'u, Vāega o Faigāfaiva, MAF</i></p>	si'osi'omaga		<p>Fuafuaga a le Vāega o Fa'ato'aga 2016-2021</p> <p>NESP 2017-2021</p> <p>Tūlāfono Mautū o Fono a Nu'u (Tūlāfono Toe Teuteu 2016)</p>
Alamanuia ma le Lava o Taumafa	Fof Talafeagai	Fa'amanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Fa'atinoga	Taiala ma Fuafuaga Talafeagai ma Faiga Faavae
Faiga 'olo'o fai i totōina o la'au 'aina 'ina 'ia lava mea'ai	<p>Totō lā'au 'anagatā i lāmala ma afā e (ufi, marioka ma talopālagi)</p> <p>Ūna'i fa'ato'aga e fa'aaogā ai na'o mea e maua mai le 'ele'ele ma manu ma le totōina fa'afefilo i o itū'āiga lā'au totō 'ese'ese (lā'au ma meatotō) mo le puipuiga o le 'ele'ele ma le fa'atūmauina o meaola 'ese'ese o le si'osi'omaga.</p> <p>Ūna'i ma lagolago taumafaiga a 'au'āiga e totō togālā'au 'aina ma fuālā'au fai sua.</p> <p>Fa'atūmau ma mafai ona fa'ateleina vāega fa'asao mo faigāfaiva.</p> <p>Fa'amālosia le fa'asā o 'ona fa'aaogā fanai'a, vailā'au 'o'ona ('avaniukini) ma isi 'aula lē lelei e fa'agata ai le fa'aaauau 'ona maua i'a</p> <p>Lagolago taumafaiga e fa'aleleia ma fa'atūmauina faigāfaiva i le gataifale ma lata i le matāfaga.</p>	<p>Fa'aleleia le maua'a ma le lava o mea'ai</p> <p>Iai se isi 'aula e maua ai tupe</p> <p>'Āto'atoa ai le fa'aaogāina o le tamāo'āiga o le 'ele'ele</p> <p>Fa'aleleia le tete'e atu o lā'au i manu fa'alāfūa ma fa'ama'i</p> <p>Fa'aleleia le lava o mea'ai ma 'aula e maua ai porōtini mo le soifua mālōlōina</p> <p>Iai se isi 'aula e maua ai tupe</p>	<p>Tu'uina atu e le MAF fautuaga i le fa'afaileleina ma le totōina o isi lā'au.</p> <p>Tu'uina atu e le Vāega o Faigāfaiva o le MAF fautuaga tomai fa'apitoa ma le tulimata'iina, fa'apea le fa'ailoaina o isi faiga fou, fa'ata'ita'iga, fa'afaileleina o ni isi figota e pei o fāisua ma 'ali'ao ma isi figota</p>	<p>Fuafuaga a le Vāega o Fa'ato'aga 2016-2021</p> <p>NESP 2017</p> <p>Fa'atutusa le NAP 2015-2020</p> <p>Fa'ata'i o le Tūlāfono Taufa'aofi o Puna'oa o le Ele'ele 2018</p>

	<i>Matāfaioi: MAF/MNRE/ Nu'u</i>			
Soifua Mālōlōina	<p>Tulimata'i ma su'esu'e i taimi fa'atūlagaina le lelei o le suāvai mai vaipuna, paipa ma tanevai.</p> <p>Tu'u sai pua'a 'olo'o ta'aloa mo le soifua mālōlōina o tagata ma le fa'amātagōfieina o le nu'u.</p> <p>Fa'amamā i taimi fa'atūlagaina le otaota ma fa'atūmau le lelei o vaitā'ele o le nu'u 'olo'o fa'aaogā mo tā'elega ma tāgāmea.</p> <p><i>Matāfaioi: IWS/Nu'u/MWCSD/MOH</i></p>	<p>Fa'aleleia le soifua mālōlōina e ala i le maua o suāvai mamā ma le fa'afoga o suāvai lāfoa'i</p> <p>Fa'alelei le mafai ona toe fa'aleleia ma fausia ai ni nu'u maua'a</p> <p>Fa'aleleia tāpenapenaga ma sauniuniga e tali atu ai i mala fa'alenātura</p>	<p>Su'esu'e e le MoH i taimi fa'atūlagaina le lelei o le suāvai</p>	<p>Fuafuaga o Vāega tau Nu'u ma Alaalafaga</p> <p>Fuafuaga a le Vāega o le Soifua Mālōlōina</p>
Pūlega	Fofot Talafeagai	Fa'amanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Fa'atinoga	Taiala ma Fuafuaga Talafeagai ma Faiga Faavae
Fa'afoga o pūlega o puna'oa fa'alenātura ma le fa'aaogāina o le 'ele'ele e ala i tūlāfono	<p>Fa'afou ma/pe Ātīna'e tūlāfono e fa'afoe ai le fa'aaogāina o puna'oa fa'alenātura, ma</p> <p>fa'atonutonuga o a'afiaga i le fa'aaogāina o le fanua; e pei o le fa'atūmauina o le lelei o ālāvai, le fa'aotaota fa'asolitulfono, meaola ta'aloa ma tūlāfono fai mo Ātīna'e o nofoaga 'olo'o iai 'apovai ma latalata i vaivili</p> <p>Gālulue fa'atasi ma Sui o Nu'u e tulimata'i le fa'aaogāina ma a'afiaga o puna'oa fa'alenātura</p> <p>Fesoasoani e fa'aaauau fa'alauiloa o polokalame ma nu'u</p> <p><i>Matāfaioi:MWCSD/ Nu'u</i></p>	<p>Fa'amālosia le fa'atinoga aoao o fuafuaga a vāega 'uma</p> <p>Fa'amālosia le tulimata'iina o Tūlāfono Mautū, Tūlāfono Fa'atonutonu, Ta'iala, Fuafuaga ma Faiga Fa'avae 'uma a le Atunu'u</p> <p>Fa'aleleia le mafai e nu'u ona fa'amāsanī, tali atu ma vave ona toe fa'aleleia i le āga'i atu i le lumana'i</p> <p>Fa'aleleia le mafai</p>	<p>Ātīna'e ma lesitala tulafono a le itūmālō/nu'u mo le puipuiga o 'āseta uma a le itūmālō/nu'u ma le mālō, le si'osi'omaga, ola ma matā'upu tau i le lava o mea'ai, aemaisse gaoioiga 'olo'o a'afia ai vāega 'olo'o iai 'apovai ma le vāega e gata ai le sami</p> <p>Fa'aaogā fono fa'alemāsina a Sui o Nu'u e tuliloa ai le āga'i i luma o tūlāfono a le itūmālō/nu'u</p>	<p>Tūlāfono Mautū o Fono a Nu'u (Tūlāfono Toe Teuteu 2016)</p> <p>Fuafuaga o Vāega tau Nu'u ma Alaalafaga</p> <p>Fuafuaga Ātīna'e a Nu'u ma Alaalafaga 2016-2021</p>

		ona fa'amālamalama fa'atinoga ma maua se si'osi'omaga e mafai ona ātīna'e ai nu'u ma afio'aga		
--	--	--	--	--

Fa'afanua o le Nu'u o Satufia

Inland wetland at Satufia behind village homes

Access Road to plantation

4.2 Vaegā

Fofu Fuafuaina o le CIM

Ātīna'e Tetele	Fofu Talafeagai	Fa'amanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Fa'atinoga	Taiala ma Fuafuaga Talafeagai ma Faiga Faavae
'Auala 'Autū /'Auala i le Talafātai (Auala o Vaegā)	<p>Toe iloilo le mana'oga e fa'aopoopo le taligalu i Vaegā. Fautuaina le toe iloilo le fauga o le taligalu.</p> <p>Toe fa'afou ma tu'uina atu le 'eletise ma le suāvai i nofoaga i uta i le auala gālue e fa'afaigōfie ai le toe si'itia o nofoaga.</p> <p><i>Matāfaioi: MWTI/LTA/Nu'u/Aiga</i></p>	<p>Fa'aitiitia tupe alu i mala e tutupu mo meatōtino ma 'āseta a le atunu'u ma 'āiga</p> <p>Fa'aitiitia mea e ono fa'aleagaina mai le tafia o le talafātai ma lōloga e māfua ai ona lamatia</p> <p>Saogalēmū atu nu'u, fale ma auala</p>	<p>Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma Fa'amaumauga o Fausaga o Ālāvai a le tagata su'esu'e i fausaga o le 'ele'ele ina ia fa'ailoa tonu nofoaga ma ata fa'ata'atia</p> <p>Tāpena se Fuataga i A'afiaga o le Si'osi'omaga e fa'ataunu'u ai fa'atinoga fautuaina</p> <p>Fa'apolokalame le tau o galuega</p>	<p>NISP 2011 KESO 5</p> <p>TSP 2014-2019 Tini 2 KO 1</p> <p>Fuataga o Auala Feso'ota'i o Sāmoa e A'afiagōfie (2016) ma Fuafuaga Fa'ata'atia Fa'amāsan i Feso'ota'iga o Auala, LTA</p>
Fale o le nu'u, falesā, faleā'oga ma isi 'āseta 'olo'o i totonu o sone lamatia e maualuga a'afiaga	<p>Toe si'i i fafo atu po o tua atu o sone lamatia e maualuga a'afiaga pe 'āfai ua mana'omia le toe fausia o se fale/ātīna'e tetele</p> <p>Fuafuaga fa'aagaaga 'olo'o i totonu o sone lamatia e fa'aaogā fua e fa'aitiitia ai le fa'afitāuli</p> <p>Fai fa'alauiloa fa'atōsina e fau ai fale e maua'a i lōloga ma fua ata fa'ata'atitia mo i lātou 'olo'o nonofo i totonu pe latalata i sone lamatia e maualuga a'afiaga</p> <p>Fau ātīna'e tetele ma le mālamalama i sone lamatia 'olo'o iai i totonu,</p>	<p>Fa'aitiitia tupe alu i meatōtino ma 'āseta na fa'aleagaina</p> <p>Saogalēmū atu nu'u, fale ma auala</p> <p>Si'itia le mālamalama i le faiga o 'inisiua</p>	<p>Tu'utu'uga o fuafuaga e limata'ita'ia e le Tūlāfona Mautū o Fuafuaga ma Fa'aoega o Nofoaga Tu Taulaga 2004</p> <p>Fa'amālosia aiaiga o le Tulafono Aoao o Fauga o Fale 2017</p> <p>Ūna'ia le fai o 'inisiua mo galuega fa'aagaaga ma 'āseta 'olo'o i totonu o sone lamatia</p> <p>Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma fa'amaumauga a tagata su'esu'e i fausaga o le 'ele'ele e iloa ai vāega saogalēmū e toe si'itia i ai</p> <p>Fa'ailoaina o le IFHZ,</p>	<p>Fuafuaga Fa'ata'atia O le CIM 2015</p> <p>Tūlāfona Aoao o Fauga o Fale</p>

	<p>fa'ata'ita'iga, si'itia fa'avae o fale i se maualuga e fetau mo vāega e lolovaiagōfie</p> <p>Ātīna'e fuafuaga i le fa'aaogāina o le 'ele'ele ma fai tūlāfono e fa'asā ai ātīna'e i totonu o sone lamaatia e maualuga a'afiaga e pei o le CEHZ ma le CFHZ</p> <p>Taofia 'āiga ma le nu'u mai le fauina o fale ma ātīna'e i luga tonu o vāega o ālātafe māsanī 'ona e fa'ateleina ai lologo i uta ma mamafa ai tāfega 'ona o tīmuga mamafa</p> <p><i>Matāfaioi: Nu'u'āiga/MWTL/ MNRE/MWCSD</i></p>		<p>CEHZ ma le CFHZ o sone "e ono lamatia" ma tūlaga e tāofiofi ma pāpuipui ai mo le fa'aaogāga tatau o le lau'ele'ele</p>	
Nofoaga Saogalēmū e Sōsola i ai ma ala sola e feso'ota'i i ai i taimi o tapenaga ma le tali atu i fa'alavelave fa'afuase'i	<p>Su'esu'e ma/ pe toe filifili le nofoaga 'olo'o iai nei po o se nofoaga fou e sōsola i ai 'ia aofia ai ma ala saogalēmū e o'o at ai i le fale e sōsola i ai</p> <p>Fai su'esu'ega o fale e sōsola i ai ma maka i luga o le Fuafuaga o le CIM i fa'afanua o nofoaga lamatia</p> <p>Ātīna'e se Fuafuaga e Fa'afoe ai e Nu'u Mala o le Tau (VCDMP)</p> <p>Fai a'oa'oga mo Tagata e Iai Mana'oga Tūmau o le Soifua (PWD) fa'atatau i fuafuaga fa'ata'atitia e tali atu ai i mala ma fa'alavelave fa'afuase'i</p> <p>Fa'atino le polokalame o</p>	<p>Fa'aleleia le maua'a o ātīna'e tetele a le atunu'u</p> <p>Fa'aleleia tāpenapenaga ma sāuniuniga e tali atu i mala fa'alenātura</p>	<p>Fa'amālosia Tūlāfono Aoao o Fauga o Fale 2017</p> <p>Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma su'esu'ega maua a le Tagata su'esu'e i fa'atūlagaga o le laufanua e ta'u mai ai nofoaga ma ata fa'ata'atitia e fai</p>	<p>Fuafuaga Aoao o Fa'afoga o Mala 2017-2021</p> <p>Tūlāfono Aoao o Fauga o Fale</p> <p>Faiga Fa'avae Aoao mo Tagata e Iai Mana'oga Tūmau o le Soifuaga</p> <p>NISP 2011 KESO 5</p>

	<p>le CDCRM</p> <p>Fa'atutū fa'ailo talafeagai e ta'ita'ia ai le nu'u pe 'ā tali atu i fa'alavelave fa'afuase'i e sōsola ai i nofoaga saogalēmū 'ua fa'ailogaina</p> <p>A lēai ni fale talafeagai o iai, fau ni fale fa'afuase'i i fafo o sone lamatia</p> <p>Toe fa'aopoopo isi vāega mana'omia o faleā'oga po o falesā 'ua fa'ailogaina o nofoaga saogalēmū 'olo'o i fafo o sone lamatia</p> <p><i>Matāfaioi: MNRE /DMO/MWTL/Nu'u /CSSP/Fono a 'Ekālēsia So'ofa'atasi/MWCSD</i></p>			
Puna'oa Fa'alenātura ma le Si'osi'omaga	Fofa Talafeagai	Fa'amanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Fa'atinoga	Taiala ma Fuafuaga Talafeagai ma Faiga Faavae
Faigāfaiva i ā'au 'amu, aloalo ma latalata i le matāfaga	<p>Ao mai ma fa'atama'ia le alamea i se faiga faifaipea e fō'ia ai le fa'ateleina o le fa'afitāuli</p> <p>Fa'asā le fa'aaogāina o fanai'a, vailā'au 'o'ona ('avaniukini), vai 'o'ona ma isi metotia fāgota e muta ai le maua pea o i'a</p> <p><i>Matāfaioi : MAF/ Village</i></p>	<p>Puipui ā'au 'amu ma faigāfaiva latalata i le matāfaga</p> <p>Puipui meaola 'ese'ese 'olo'o maua i le gātaifale</p>	<p>Lagolago le vāega o Faigāfaiva a le MAF e fa'atino ma avatu fautuaga o tomai fa'apitoa e fa'aauau ma tuliloa ai</p>	<p>Fuafuaga a le Vāega o Fa'ato'aga 2016- 2021</p>
Vaitā'ele a le nu'u (Fatutea, Lalomaile, Matumanu-Tai, Alape, Magalogalo) 'olo'o i totonu o sone lamatia e maualuga a'afiaga (tafia o le gātaifale ma lōloga mai tāfega, a'afiaga o galu fafati ma le	<p>'Olo'o tūlaga fa'alētonu i le taimi nei le vaitā'ele a le nu'u e mana'omia ai se su'esu'ega e filifili ai le toe fa'aleleia po o le su'e o se isi nofoaga fou, fua i nofoaga 'olo'o iai vaipuna</p> <p>Su'esu'e le tūlaga lelei o</p>	<p>Sī'itia le fa'amāsan i suga i vaitaimi o lāmala</p> <p>Fa'aleleia le soifua mālōlōina ma le tūmamā</p>	<p>Fa'aaogā Fa'afanua o Nofoaga Lamatia ma su'esu'ega maua mai a le Tagata Su'esu'e i Fa'atūlagaga o le Lau'ele'ele e iloa ai fuafuaga e fai</p> <p>Fai e le Vāega o Suāvai ma Vai Lafoa'i a le</p>	<p>Fuafuaga Fa'ata'atia o le CIM 2015</p> <p>Fuafuaga a le Vāega o Suāvai ma Vai Lafoa'i</p> <p>Fuafuaga Gālulue</p>

vaipāpā ona o tīmuga mamafa)	le suāvai maua 'ae le'i toe faia se isi fuafuaga fa'aagaaga fa'atatau i le vaitā'ele (fa'ata'ita'iga, fa'apā/fai galuega e toe fa'aleleia ai) <i>Matāfaioi:</i> CSSP/NGO/MNRE/Nu'u	Fa'aititia le filogia o le suāvai maua	MNRE su'esu'ega ma au'il'iili le tūlaga o le suāvai ma le vaitā'ele a le nu'u 'ae le'i faia i ai se vaifofō Fa'afou tūlāfona a le nu'u 'ia aofia ai ma le fa'aoega ma fa'atūmau puna'oa fa'alenātura a le nu'u Fa'aaogā fono fa'alemāsina a Sui o Nu'u e tulimata'i ai tūlaga 'olo'o iai polokalame ma matāfaioi a le nu'u	Fa'atasi a Nu'u ma Alaalafaga Tūlāfona Mautū o Fono a Nu'u (Tūlāfona Toe Teuteu 2016)
Fa'aoega o puna'oa o fanua i le gātaifale/'Eligāoneone	Toe iloilo tūlāfona 'olo'o iai a le nu'u e lagolago ai le fa'amālosia lelei o fa'aoega fa'aauau ona fai mo le 'eliga o le oneone i tūlaga fa'apisinisi ma le fa'aaogāina e tagata ta'ito'atasi e auala i le DC e fa'agaoioi ai pēmita mana'omia mo le 'eliga o le oneone Fai se fa'alauiloa lautele i matā'upu tau 'eligāoneone ma faiga fa'avae fa'aletlāfona ua uma 'ona fa'ata'atitia Fa'alauiloa ma lagolago faiga fa'aauau o le fa'aaogāina o fanua 'olo'o fai <i>Matāfaioi: MNRE/ Nu'u/ MAF</i>	Fa'aleleia le puipuia o le gātaifale ma 'ia maua'a i suiga o le tau Fa'aleleia le fa'aauau pea 'ona fa'aaogā o puna'oa fa'alenātura 'olo'o i le gataifale	'Ia mālamalama le Nu'u/'āiga i le aogā o lā'au i le fa'atūmauina o vāega o le gātaifale Nofoaga 'olo'o iai le CEHZ ma le CFHZ o ni sone "e lamatia" e fai ai pāpupui ma sā i le fa'aaogāina o le 'ele'ele i se tūlaga talafeagai Ātīna'e/Fa'afou tūlāfona a le itūmālō/nu'u 'ia aofia ai ma tūlāfona fa'atatau i 'eligāoneone	Fa'ata'i o le Tūlāfona Taufa'aofi o Fa'aoega o Puna'oa o le 'Ele'ele Fuafuaga a le Vāega o Nu'u ma Alaalafaga NESP 2017-2021 Tūlāfona Mautū o Fono a le Nu'u (Tūlāfona Toe Teuteu 2016)
Vaomatua ma Lā'au	Fai le toe otōina o itū'āiga lā'au o le vaomatua ma meatotō e talafeagai mo le tāofiofia o vāega e 'āiagōfie e aofia ai ma le vāega e	Fa'aleleia le puipuia ma le maua'a o puna'oa ma ātīna'e tetele 'olo'o i uta ma tai	'Ia iloa e le Nu'u/'āiga le aogā o lā'autotō i le tāofiofia ma le fa'atūmauina o vāega i le gātaifale	Fuafuaga Fa'ata'atia o le CIM 2015 Fuafuaga a le Vāega o Nu'u ma

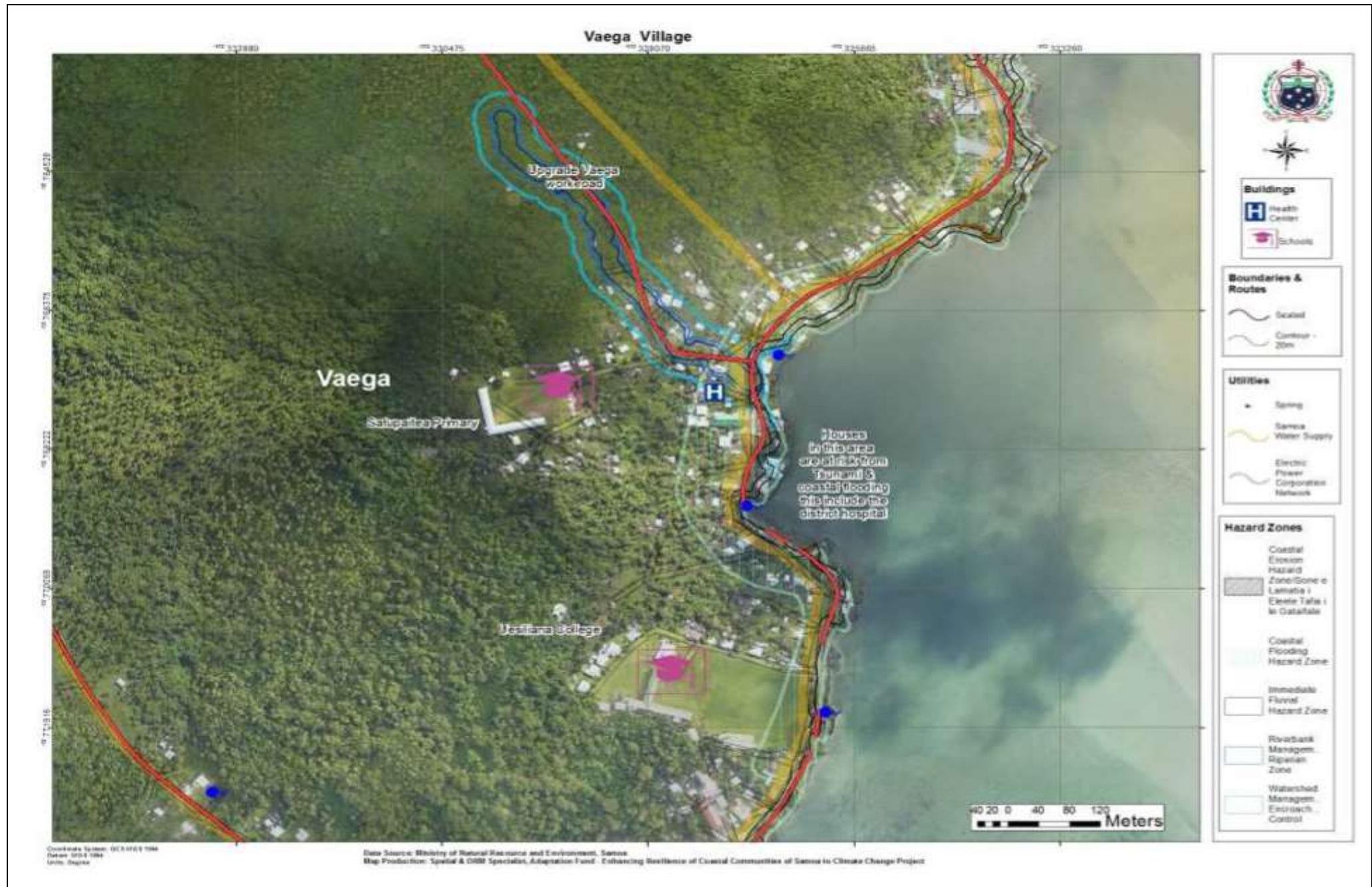
	<p>gata ai le sami</p> <p><i>Matāfaioi: Nu'u/Aiga</i></p>	<p>E puipuia 'uma ātīna'e tetele ma 'āseta a le nu'u 'olo'o i uta ma tai</p>	<p>'Ia vave toto i se taimi vave lā'au 'ese'ese talafeagai mo väega i uta ma tai o le nu'u</p> <p>Faufautua le MNRE mo itū'āiga lā'au talafeagai 'ese'ese ma aumai ma fatulā'au e toto pe 'ā maua</p>	<p>Alaalafaga</p> <p>Fuafuaga</p> <p>Fa'ata'atia o Lā'au e Lua Miliona 2015- 2020</p> <p>Fuafuaga e Fa'agaoioi ai le Toe Totōina o Lā'au 2016-2020</p>
Tele o itū'āiga meaola 'ese'ese	<p>Fautua ia 'aua le galuega'ina 'ele'ele maualuluga ma lata i le tuasivi mo le puipuiga ma le fa'aaauauina o mea e ola 'olo'o i le si'osi'omaga 'ia fa'atūmau le maua o puna'oa tau si'osi'omaga e nofoaga maualalalo ma fa'asaoina le 'Ele'ele Fa'asao o le Mauga o Salāfai.</p> <p><i>Matāfaioi: MNRE/Nu'u</i></p> <p>I tūlaga e mafai, fa'aaogā lā'au e māsanī ona ola i le atunu'u i taumafaiga uma e toe totō ai lā'au i le talafātai ma le toe fa'afō'isia o mea e ola 'ese'ese i le si'osi'omaga</p>	<p>Puipui le tele o meaola 'ese'ese ua lamatia e aofia ai itū'āiga manulele na'o Sāmoa e maua ai</p> <p>Tāofia le tafia o le 'ele'ele ma le fa'ata'apeina o apitaga māsanī o meaola</p> <p>Puipui le 'Ele'ele Fa'asao o le Mauga o Salāfai</p>	<p>Fa'atapula'a le fausia o 'auala i nofoaga maualalalo, ft., lalo ifo o le 600m asl</p> <p>Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma fa'amaumauga a le tagata su'esu'e i fausaga o le 'ele'elemo le fa'amoemoe e fau mai ai fuafuaga</p>	<p>NESP Fa'ata'i 2017-2021</p> <p>Fuafuaga</p> <p>Fa'ata'atia o Lā'au e Lua Miliona 2015- 2020</p> <p>Fuafuaga e Fa'agaoioi ai le Toe Totōina o Lā'au 2016-2020</p>
Alamanuia ma le Lava o Taumafa	Fofot Talafeagai	Fa'amaniuaga	Ta'iala Fesoasoani i Fa'atinoga	Taiala ma Fuafuaga Talafeagai ma Faiga Faavae
Lava Mea'ai	<p>Totō lā'au 'anagatā i lāmala ma afā e pei o talo, ufi ma isi lā'au fa'apēnā.</p> <p>Ūna'i faigā fa'ato'aga e lē fa'aaogāina ai ni vailā'au gaosi ma le totōina fa'afefilo i lā'au (lā'au ma togālā'au 'aina) ina ia fa'atūmauina le tamāo'āiga o ola 'ese'ese i le si'osi'omaga ma le</p>	<p>Fa'aleleia le maua'a ma le lava o mea'ai</p> <p>E maua ai isi 'auala e maua mai ai tupe</p>	<p>Tu'uina atu e le MAF fautuaga i le fa'afaileleina ma le totōina o isi lā'au.</p> <p>'Auai le MAF ma le WIBD Inc i taumafaiga o fa'ato'aga e lē fa'aaogāina ai ni vailā'au gaosi</p>	<p>Fuafuaga a le Väega o Fa'ato'aga 2016-2021</p>

	<p>puipuiga o le 'ele'ele.</p> <p>Lagolago taumafaiga e fa'aleleia ma fa'atūmauina faigāfaiva i le gataifale ma vāega latalata i le matāfaga.</p> <p><i>Matāfaioi: Vāega o MAF/Nu'u/NGO</i></p>			
Pūlega	Fofa Talafeagai	Fa'amanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Fa'atinoga	Taiala ma Fuafuaga Talafeagai ma Faiga Faavae
Fa'amālosia pūlega o puna'oa fa'alenātura ma le fa'aaogāina o le 'ele'ele e ala i tūlāfono	<p>Fa'afou ma/pe ātīna'e tūlāfono e fa'afoe ai le fa'aaogāina o puna'oa fa'alenātura ma tāofiofia ai a'afiaga i le fa'aaogāina o le 'ele'ele; e pei o le fa'atūmauina o le lelei o ālāvai, fa'aotaota fa'asolitūlāfono, 'elīgāoneone, manuvaefā ta'aloloa ma ātīna'e e le'o fa'amālosia ai ni tūlāfono e pei o vāega 'olo'o iai 'apovai ma vāega latalata i vaivili</p> <p>Gālulue ma Sui o Nu'u e tulimata'i le fa'aaogāina ma a'afiaga o puna'oa fa'alenātura</p> <p>Fesoasoani i le fa'aauauina o polokalame fa'alauiloa ma nu'u</p> <p><i>Matāfaioi: MWCSD/Nu'u</i></p>	<p>Fa'amālosia le fa'atinoga o fuafuaga a vāega 'uma o le atunu'u</p> <p>Fa'amālosia le tulimata'iina o Tūlāfono Mautū, Tūlāfono Fa'atonutonu, Ta'iala, Fuafuaga ma Faiga Fa'avae 'uma a le Atunu'u</p> <p>Fa'aleleia le mafai e nu'u ona fa'amāsanī, tali atu ma vave ona toe fa'aleleia i le āga'i atu i le lumana'i</p> <p>Fa'aleleia le mafai ona fa'amālamalama fa'atinoga ma maua se si'osi'omaga e mafai ona ātīna'e ai nu'u ma afio'aga</p>	<p>Ātīna'e ma tūlāfono a le itūmālō/nu'u mo le puipuiga o 'āseta uma a le itūmālō/nu'u ma le mālō, le si'osi'omaga, ola ma matā'upu tau i le lava o mea'ai aemaise gaoioiga e a'afia ai vāega 'olo'o iai 'apovai ma le vāega e gata ai le sami</p> <p>Fa'aaogā fono fa'alemāsina a Sui o Nu'u e tuliloa ai le āga'i i luma o tūlāfono a le itūmālō/nu'u</p>	<p>Tūlāfono Mautū o Fono a Nu'u (Tūlāfono Toe Teuteu 2016)</p> <p>Fuafuaga o Vāega tau Nu'u ma Alaalafaga</p> <p>Fuafuaga Ātīna'e a Nu'u ma Alaalafaga</p> <p>Fuafuaga o Ātīna'e a Nu'u ma Alaalafaga 2016-2021</p>

Matā'upu Lē feso'ota'i na lāgā i taimi o fa'atalanoaga	Fofa Fautuaina	Fa'amatalaga
A'oa'oga: pā a le ā'oga	Ia iai se pā e si'o ai le lotoā o le	E lē feso'ota'i ma le matā'upu lenei. 'Olo'o aofia i le

<i>Matāfaioi: Fono a le Nu'u</i>	ā'oga	Fuafuaga o le CIM 2007. Na fa'aali le finagalo o le nu'u ia aofia i le Fuafuaga o le CIM 2017
Fa'avaeina ni pisinisi lāiti ma isi fa'atinoga e maua ai tupe <i>Matāfaioi a le: Vāega o Tinā ma Tama'ita'i o le Nu'u, MWCSD/ SBEC</i>	Ūna'i ma lagolago fa'atinoga e maua ai tupe. Ia tele 'auala 'ese'ese e mafai ona maua ai tupe a 'au'āiga. Fa'amālosia le nafa tau tamāo'āiga o tinā ma tama'ita'i	E lē feso'ota'i ma le mata'upu lenei. Talafeagai i lalo o le nafa tau "agafeso'ota'i" a le MWCSD

Fa'afanua o Vaega

4.3 Pitonu'ū

Fofo Fuafuaina o le CIM

Ātīna'e Tetele	Fofo Talafeagai	Fa'amanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Fa'atinoga	Taiala ma Fuafuaga Talafeagai ma Faiga Faavae
Taligalu: 'Auala 'Autū, Talafātai i Saute	<p>Toe fau le taligalu 'olo'o iai nei i Pitonu'ū ina ia puipuia le 'aula 'autū i le talafātai.</p> <p><i>Matāfaioi : LTA, MWTI</i></p>	<p>E fa'aitiitia ai tupe alu i mala e tutupu mo meatōtino ma 'āseta a le atunu'u ma 'āiga ta'ito'atasi</p> <p>Fa'aitiitia mea e ono fa'aleagaina mai le tafia o le talafātai ma lōloga e māfua ai ona lamatia</p> <p>Saogalēmū atu nu'u, fale ma 'aula</p>	<p>Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma Fa'amaumauga o Fausaga o Ālāvai a le Tagata su'esu'e i fausaga o le 'ele'ele</p> <p>Fa'aaogā puipuiga o le sí'osi'omaga ma agafeso'ota'i e aofia ma le ELA i le va'aiga ma le faufina o le ata fa'ata'atia o ātīna'e tetele i le sí'osi'omaga ma polokalame 'olo'o fai mo le itūmālō o Satupa'itea</p> <p>Fa'atūlaga le polokalame fa'ataatau i le tau o galuega fai</p>	<p>NISP 2011 KESO 5</p> <p>Fuataga o Auala Feso'ota'i o Sāmoa e A'afiagōfie (2016) ma Fuafuaga Fa'ata'atia Fa'amāsanī o Feso'ota'iga o Auala, LTA</p>
Fale o le nu'u, falesā, faleā'oga ma isi 'āseta a le nu'u 'olo'o i totonu o le IFHZ	<p>Toe sí'i i fafo atu po o tua atu o sone lamatia e maualuga a'afiaga pe 'āfai ua mana'omia le toe fausia o fale/ātīna'e tetele.</p> <p>Fuafuaga teu fa'aagaaga 'olo'o i totonu o sone lamatia e fa'aaogā fua talafeagai e fa'aitiitia ai le fa'afitāuli</p> <p>Fai fa'alauiloa fa'atōsina fa'ataatau i le fauga o fale e maua'a i lōloga ma fai ata fa'ata'atitia mo i lātou 'olo'o nonofo i totonu pe latalata i sone lamatia e maualuga a'afiaga e o'o i ai</p> <p>Fausia ātīna'e tetele fua i sone lamatia 'olo'o iai i</p>	<p>Fa'aitiitia tupe alu i meatōtino ma 'āseta na fa'aleagaina</p> <p>Fa'aitiitia mea e ono fa'aleagaina mai le tafia o le gātaifale ma lōloga ia e fesoasoani i le lamatiaga</p> <p>Fa'aleleia le maua'a atu o nu'u</p> <p>Fa'aleleia tāpenapenaga ma sāuniuniga e tali atu i mala fa'alenātura</p>	<p>Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia, fa'atasi ma fa'amaumauga a le tagata su'esu'e i fausaga o le 'ele'ele e fau ai fuafuaga</p> <p>Fa'amālosia le Tūlāfono Aoao o Fauga o Fale 2017</p> <p>Ūnai'a inisiua o 'āseta ma mea tāua e teu fa'aagāga 'olo'o i totonu o sone lamatia</p> <p>Fa'ailoaina o le IFHZ, CEHZ ma le CFHZ o sone "e ono lamatia" ma tūlaga e tāofiofi ma pāpuipui ai mo le fa'aaogāga tatau o le lau'ele'ele</p>	<p>Tūlāfono Aoao o Fauga o Fale</p> <p>Fuafuaga Fa'ata'atia o le CIM 2015</p>

	<p>totonu, fa'ata'ita'i, si'itia fa'avae o fale fa'atatau i vāega e lolovaiagōfie</p> <p>Ātīna'e fuafuaga o fa'aaogaga o fanua ma fai pāpuipui i ātīna'e e fa'asā ai ni ātīna'e fai i totonu o sone lamatia e maualuga a'afiaga e pei o le CEHZ ma le CFHZ</p> <p>Taofia 'āiga ma le nu'u mai le fauina o fale ma ātīna'e i luga tonu o ālātafe māsanī o ālāvai 'ona e ātili fa'ateleina ai lologo i uta ma tetele ai le pāpā o vai 'ona o tīmuga mamafa</p> <p>Fa'afoe e le Mālō ma le itūmālō fa'agāsologa o mo'ōmīa e le nu'u e fai ai pēmita ma fa'atagaga talafeagai mo talosaga e fai ai se 'ele'ele tanu</p> <p>Matāfaioi: Nu'u/'Āiga/ MWTI/MNRE</p>	<p>Saogalēmū atu le nu'u, fale ma 'aula</p>	<p>Fa'ailoa e le Nu'u lafitaga saogalēmū</p> <p>Tu'uina atu e le MNRE fautuaga i lā'au talafeagai e totō i vāega o le talafātai</p>	
'Eletise	<p>Tanu i lalo o le 'ele'ele laina 'eletise i le va'ai mamao aga'i i le lumana'i.</p> <p>Fa'atutū ma feso'ota'i le paoa i 'āiga 'olo'o nonofo i uta</p> <p>Toe fa'atūlagā laina 'eletise ise isi vāega e maua'a atu pe 'ā o'o i le taimi e sui ai</p> <p>Fai mōli i auala i vāega e mana'omīa ai le saogalēmū o le nu'u</p> <p>Fa'atutū ma feso'ota'i le paoa e maua mai le lā pe 'ā o'o i le taimi e maua mai ai</p>	<p>Fa'atūmau le maua pea o le 'eletise i taimi 'uma e aofia ai ma taimi o mala fa'alenatura</p> <p>Fō'ia fa'alavelave tutupu 'ona o poumōli pālalasi</p>	<p>Tulimata'i feso'ota'iga 'olo'o fa'asoasoai le 'eletise e fō'ia ai le tetele o le paoa fa'aaogā e māfua ai le pepē o laina</p>	<p>Fuafuaga Fa'ata'atia a le EPC</p>

	<p>Taofia 'āiga mai le fauina o fale ma ātīna'e latalata i poumōlī</p> <p><i>Matāfaioi: EPC/MVVTI/Nu'u/Aiga</i></p>			
Fa'aleleia vaitā'ele a le Nu'u (Tufofatai)	<p>Fa'amaualuga ma toe fai fa'alelei le puipui o le sina o Tufofa Tai</p> <p>Lagolago le su'esu'eina o le tūlaga o le suāvai a le itūmālō ma le taumafaiga e fuafua le fa'afoga o 'apovai e tali atu ai i māfua'aga e feso'ota'i ma le lolovaia o gā'uta</p> <p>Sui paipa u'amea tuai ma 'elea i le PEP e fa'asoai le suāvai i 'āiga</p> <p><i>Matāfaioi: IWS/Village/MNRE</i></p>			
Puna'oa Fa'alenañatura ma le Si'osi'omaga	Fofa Talafeagai	Fa'amanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Fa'atinoga	Taiala ma Fuafuaga Talafeagai ma Faiga Faavae
Vaitā'ele a le nu'u 'olo'o i sone lamatia e maualuga a'afiaga (tafia o le gātaifale mai lōloga mai tāfega, a'afiaga o galu fafati ma le si'isi'i o le sami)	<p>'Olo'o fa'alētonu le tūlaga o le vaitā'ele a le nu'u i le taimi nei ma e mana'omia ai se su'esu'ega e va'ai pe toe fa'afou pe su'e se nofoaga fou fua i le tūlaga 'olo'o iai puna</p> <p>Su'esu'e muamua le lelei o le vai 'ae le'i faia i ai se isi fuafuaga fa'aagaaga i le vaitā'ele (ft. fa'apā/toe fa'aleleia)</p> <p><i>Matāfaioi : CSSP/</i></p>	<p>Si'itia le fa'amāsan i suiga i vaitaimi o lāmala</p> <p>Fa'aleleia le soifua mālōlōina ma le tūmamā</p> <p>Fa'aitiitia le palapalā o le suāvai maua</p>	<p>Fa'aogā Fa'afanua o Nofoaga Lamatia ma su'esu'ega na maua mai e le Tagata su'esu'e i le fa'atūlagaga o le lau'ele'ele e fua i ai fuafuaga e fai</p> <p>Fai e le vāega o le Suāvai ma Vai Lafoa'i a le MNRE le su'esu'eina o le vai mai au'ilili le vaitā'ele a le nu'u 'ae le'i faia i ai se vaifofō</p>	<p>Fuafuaga Fa'ata'atia o le CIM 2015</p> <p>Fuafuaga a le Vāega o le Suāvai ma Vai Lafoa'i</p> <p>Fuafuaga Gālulue Fa'atasi a Nu'u ma Alaalaafaga</p> <p>Tūlāfono Mautū o Fono a Nu'u (Tūlāfono Toe</p>

	<i>NGOs/MNRE/Nu'u</i>		Fa'afou tūlāfono a le Nu'u 'ia aofia ai ma le fa'afoga ma le fa'atūmauina o puna'oa fa'alenātura a le nu'u Fa'aaogā fono fa'alemāsina a Sui o Nu'u e tulimata'i ai le tūlaga 'olo'o iai polokalame ma matāfaioi a le nu'u	Teuteu 2016)
Faigāfaiva i le ā'au 'amu, aloalo ma latalata i le matāfaga	Su'esu'e le tūlaga 'olo'o iai le aloalo ma le ā'au 'amu e iloa ai fuafuaga fai e maua'a ai i le tau Aoao mai i taimi faifai so'o maisu e tāofi ma fō'ia ai se sasao tele o le aofa'i <i>Matāfaioi: MAF/Nu'u</i>	Fa'aleleia faigāfaiva Fa'aleleia le ola lelei o ā'au 'amu ma meaola 'olo'o nonofo i o lātou nofoaga māsani ma latalata i le matāfaga	'Ole'ā tu'uina mai e le vāega o Faigāfaiva a le MAF fautuaga tau tomai fa'apitoa	Fuafuaga a le Vāega o Fa'ato'aga 2016-2021
'Eliga lē fa'aaauauina o le oneone (fa'apisinisi ma le fa'ale'āiga	Fa'ailoa isi faiga e mafai ai 'ona fa'aaauau le iai pea o le oneone/ma'a mo le fa'aaogāina e 'āiga Su'esu'e a'afiaga o le 'eli o le oneone Fai fa'atalanoaga ma le nu'u fa'atau i faiga fa'avae ma tūlāfono o 'elīgāoneone Gālulue fa'atasi le nu'u ma le mālō e fa'ailoga vāega e fai ai 'elīgāoneone ma le la'uina o ma'a Fai fa'alauiloa ma lagolago le aogā 'ona fai faiga e fa'aaauau ai pea 'ona tūmau le lelei o le 'ele'ele <i>Matāfaioi:</i> <i>MNRE/Nu'u/'Āiga</i>	Fa'aitiitia mea e ono fa'aleagaina mai le tafia o le gātaifale ma lōloga lea e māfua ai 'ona lamatia Saogalēmū atu nu'u, fale ma auala Fa'aitiitia a'afiaga mai le tafia o le gātaifale E maua ai fa'amanuiga tau tupe mo le nu'u mai gaoioiga e fa'aaauau ma tūmau pea le lelei o eliga o le oneone	Fa'aaauau ona fa'ailoa e le MNRE nofoaga fa'apitoa latalata i le matāfaga mo le eliga o le oneone/ma'a i uta 'ina 'ia mafai 'ona tali mana'oga e aunoa ma le fesuia'i ma 'auvai Fai su'esu'ega o nofoaga 'ua fa'ailogaina Fai fa'atalanoaga ma nu'u 'olo'o a'afia i talosaga e 'eli ai e oneone ma la'u ma'a Ātīna'e ma lesitala tūlāfono a le Itūmālō 'ina 'ia aofia ai ma le fa'afoga ma le tulimata'iga o eliga o le oneone/ma'a o vaitafe Fa'aaogā fono fa'alemāsina ma Sui o Nu'u e tuliloa ai le tūlaga 'olo'o iai gaoioiga o Fuafuaga o le CIM	Tūlāfono Mautū o Fono a le Nu'u (Tūlāfono Toe Teuteu 2016) Fa'ata'i o le Tūlāfono Toe Teuteu Fa'ata'i o le Tūlāfono Taufa'aofi o Fa'afoga o Puna'oa o le Palapala

Vaomatua ma Lā'au	<p>Toe totō itū'aiga lā'au talafeagai po o isi itū'aiga lā'au i vāega o le talafātai ina ia fa'aititia le tafia o le 'ele'ele.</p> <p><i>Matāfaioi : Nu'u/Aiga</i></p>	<p>Fa'aleleia le puipuiga ma le maua'a o puna'oa o le gātaifale ma uta ma puna'oa o o le gātaifale ma ātina'e tetele</p> <p>Puipui le tele o meaola 'ese'ese ua lamatia e aofia ai itū'aiga manulele na'o Sāmoa e maua ai</p> <p>Puipui 'Ele'ele Fa'asao o le Mauga o Salāfai</p>	<p>Tu'uina atu e le MNRE-Forestry fautuaga i lā'au talafeagai e totō i vāega o le talafātai</p>	<p>Fuafuaga Fa'ata'atia o le CIM 2015</p> <p>Fuafuaga o Vāega tau Nu'u ma Alaalafaga</p> <p>NESP Fa'ata'i 2017-2020</p> <p>Fuafuaga Fa'ata'atia o Lā'au e Lua Miliona</p> <p>NESP</p>
Tele o meaola 'ese'ese	<p>Tafi'esea le manulele o le Myna ua a'afia ai fa'ato'aga a le nu'u.</p> <p><i>Matāfaioi : Nu'u/MNRE</i></p>	<p>Fa'atūmauina le 'au'aunaga aogā o meaola ma feso'ota'iga ma le si'osi'omaga</p> <p>Fa'aauau 'au'aunaga aogā ma meaola ma feso'ota'iga ma le si'osi'omaga</p> <p>Puipuia meaola māsanī ma le si'osi'omaga e aofia ai ma manulele tūmau o itū'aiga eseese</p> <p>Puipui le Paka e Puipui ai le Mauga o Salāfai</p>	<p>Tu'uina mai e le DEC a le MNRE fautuaga o tomai fa'apitoa</p> <p>Feso'ota'i ma le Faiga e Fuafua ma Fa'afloe ai le vaevaeina o le vaitafe vāega o le Vaomatua a le MNRE e tu'uina mai fautuaga o itū'aiga lā'au 'ese'ese māsanī ma tu'uina mai meatotō ma a'oa'oga e fa'ailoa ai faiga i le va'aiga o mea</p>	<p>NESP 2017-2021</p>
Alamanuia ma le Lava o Taumafa	Fofo Talafeagai	Fa'amaniuaga	Ta'iala Fesoasoani i Fa'atinoga	Taiala ma Fuafuaga Talafeagai ma Faiga Faavae

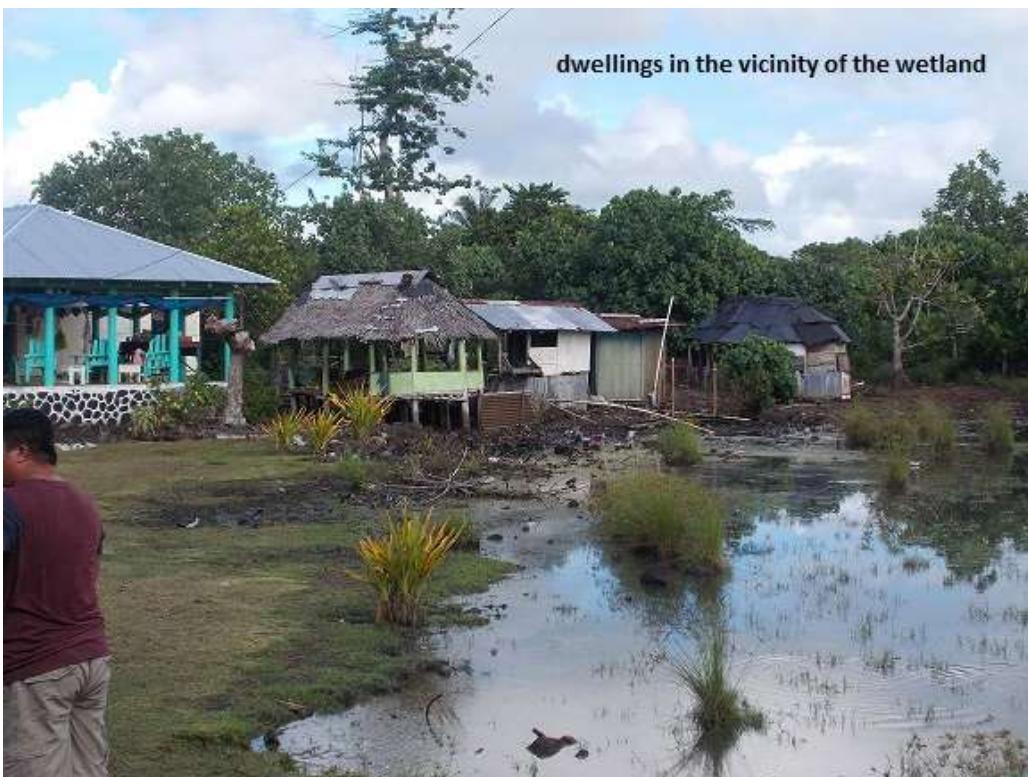
Lava Mea'ai	<p>Totō lā'au 'anagatā i lāmala ma afā e pei o talo, ufi ma isi lā'au fa'apēnā.</p> <p>Ūna'i fa'ato'aga e fa'aaogā ai na'o mea e maua mai le 'ele'ele ma manu ma le totōina fa'afefiloi o itū'āiga lā'au totō 'ese'ese mo le puipuiga o le 'ele'ele ma le fa'atūmauina o meaola 'ese'ese o le si'osi'omaga.</p> <p>Ūna'i taumafaiga a tinā ma tama'ita'i i le faiga o togālā'au 'aina</p> <p>'Āmata galuega mo le fa'aleleia ma le fa'atūmauina o faigāfaiva lata i le matāfaga.</p> <p>Matāfaioi : MAF/MNRE/Nu'u/NGO</p>	<p>Fa'aleleia le maua'a ma le lava o mea'ai</p> <p>Fa'aleleia le 'anagatā o lā'au i fa'ama'i ma fa'atūmauina le tamāo'āiga o le 'ele'ele</p> <p>Fa'aleleia faigāfaiva mo mea'ai lelei ma ono 'avea o se 'aula e maua ai tupe</p>	<p>Tu'uina atu e le MAF fautuaga i isi lā'au 'aina e totō ma 'aula o le fa'afaileleina ma le tausiga</p> <p>Tu'uina atu e le vāega o le Vaomatua a le MNRE e ala i lana Polokalame Totōina o Lā'au e Nu'u tama'i lā'au e totō ma fautuaga o tomai fa'apitoa i le galuea'ina fa'atasi o fa'ato'aga ma lā'au totō ma lā'au o le vaomatua</p>	<p>Fuafuaga a le Vāega o Fa'ato'aga 2016-2021</p> <p>NESP Fa'ata'i 2017-2020</p> <p>Fuafuaga o Vāega tau Nu'u ma Alaalafaga</p>
Soifua Mälōlōina	<p>Tu'u sai pua'a 'olo'o ta'aloa mo le puipuiga o 'aula e maua ai le suāvai ma le fa'amātagōfieina o le nu'u.</p> <p>Su'esu'e i taimi fa'atūlagaina le lelei o le suāvai</p> <p>Matāfaioi: IWS MOH/Nu'u/Komiti o le Vai a le Itūmālō</p>	<p>Fa'aititia le tafia o le 'ele'ele</p> <p>Fa'aleleia le soifua mälōlōina</p>	<p>Feso'ota'i ma le polokalame a le MOH o le su'esu'eina o le Suāvai</p>	<p>Fuafuaga o Vāega tau Nu'u ma Alaalafaga</p> <p>Fuafuaga a le Vāega o le Soifua Mälōlōina</p>
Pūlega	Fofa Talafeagai	Fa'amanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Fa'atinoga	Taiala ma Fuafuaga Talafeagai ma Faiga Faavae
Fa'amālosia pūlega o puna'oa fa'alenātura ma le fa'aaogāina o le 'ele'ele e ala i tūlāfono	<p>Fa'afou ma/pe atina'e tūlāfono e fa'afoe ai le fa'aaogāina o puna'oa fa'alenātura, ma tāofiofa a'afiaga i le fa'aaogāina o le 'ele'ele; e pei o ālavai e fa'atūmau 'ona tausia lelei, fa'aotaota fa'asolitūlāfono, 'elīgāoneone, manuvaefā ta'aloloa ma ātina'e e le'o</p>	<p>Fa'amālosia le fa'atinoga o fuafuaga a vāega 'uma o le mālō</p> <p>Fa'amālosia le tulimata'iina o Tūlāfono Mautū, Tūlāfono Fa'atonutonu,</p>	<p>Ātina'e ma resitala tūlāfono a le itūmālō/nu'u e puipuia ai'āseta uma a le itūmālō/nu'u ma le mālō, le si'osi'omaga, ola ma matā'upu tau i le lava o mea'ai aemaise gaoioiga 'olo'o a'afia ai vāega 'olo'o iai</p>	<p>Tūlāfono Mautū o Fono a Nu'u (Tūlāfono Toe Teuteu 2016)</p> <p>Fuafuaga o Vāega tau Nu'u ma Alaalafaga</p> <p>Fuafuaga Ātina'e a</p>

	<p>puipuia i tūlaga tau vāega 'olo'o iai 'apovai ma latalata i vaivili</p> <p>Gālulue fa'atasi ma Sui o Nu'u e tulimata'i le fa'aaogāina ma a'afiaga o puna'oa fa'alenātura</p> <p>Fesoasoani e fa'aauau fa'alauiloa o polokalame a nu'u</p> <p><i>Matāfaioi: MWCSD/Nu'u</i></p>	<p>Ta'iala, Fuafuaga ma Faiga Fa'avae 'uma a le Atunu'u</p> <p>Fa'aleleia le mafai e nu'u ona fa'amāsanī, tali atu ma vave ona toe fa'aleleia i le āga'i atu i le lumana'i</p> <p>Fa'aleleia le mafai ona fa'amālamalama fa'atinoga ma maua se si'osi'omaga e mafai ona ātīna'e ai nu'u ma afio'aga</p>	<p>'apovai ma le vāega e gata ai le sami</p> <p>Fa'aaogā fono fa'alemāsina a Sui o Nu'u e tuliloa ai le āga'i i luma o tūlāfono a le itūmālō/nu'u</p>	<p>Nu'u ma Alaala faga 2016- 2021</p>
--	--	---	---	---

Fa'afanua o Pitonu'u

dwellings in the vicinity of the wetland

4.4 Mōsula

Fofo Fuafuaina o le CIM

Ātīna'e Tetele	Fofo Talafeagai	Fa'amanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Fa'atinoga	Taiala ma Fuafuaga Talafeagai ma Faiga Faavae
<p>Fale o 'āiga, falesa ma 'āseta a le mālō 'olo'o i totonu o sone lamatia e maualuga a'afiaga</p> <p>Fa'iititia fua o fa'afitāuli talafeagai mo fuafuaga teu fa'aagaaga 'olo'o i totonu o sone lamatia</p> <p>Fai fa'alauiloa fa'atōsina o faiga e fau ai fale 'ina 'ia maua'a i lōloga ma fua ata fa'ata'atitia mo i lātou 'olo'o nonofio i totonu pe latalata i sone lamatia</p> <p>Fua ātīna'e tetele e fai aga'i i sone lamatia 'olo'o iai tonu i totonu; fa'ata'ita'iga, si'itia fa'avae o fale mo nofoaga lolovaiagōfie</p> <p>Ātīna'e fuafuaga i le fa'aaogāina o le 'ele'ele ma fai tūlāfono mo ātīna'e e puipuia ai ātīna'e 'olo'o i totonu o sone lamatia e maualuga a'afiaga e pei o le CEHZ ma le CFHZ</p> <p>Taofia 'āiga ma le nu'u mai le fauina o fale ma ātīna'e i luga tonu o vāega māsanī o ālātafe ma le fa'ateteleina o lologa i uta ma le pāpā o vai ona o tīmuga mamafa</p> <p>Fa'afoe e le Mālō ma le itūmālō fa'agāsologa o</p>	<p>Toe si'i i fafo o sone lamatia e maualuga a'afiaga pe 'ā mana'omia le toe fau o fale/ātīna'e tetele</p> <p>Fa'iititia fua o fa'afitāuli talafeagai mo fuafuaga teu fa'aagaaga 'olo'o i totonu o sone lamatia</p> <p>Fai fa'alauiloa fa'atōsina o faiga e fau ai fale 'ina 'ia maua'a i lōloga ma fua ata fa'ata'atitia mo i lātou 'olo'o nonofio i totonu pe latalata i sone lamatia</p> <p>Fua ātīna'e tetele e fai aga'i i sone lamatia 'olo'o iai tonu i totonu; fa'ata'ita'iga, si'itia fa'avae o fale mo nofoaga lolovaiagōfie</p> <p>Ātīna'e fuafuaga i le fa'aaogāina o le 'ele'ele ma fai tūlāfono mo ātīna'e e puipuia ai ātīna'e 'olo'o i totonu o sone lamatia e maualuga a'afiaga e pei o le CEHZ ma le CFHZ</p> <p>Taofia 'āiga ma le nu'u mai le fauina o fale ma ātīna'e i luga tonu o vāega māsanī o ālātafe ma le fa'ateteleina o lologa i uta ma le pāpā o vai ona o tīmuga mamafa</p> <p>Fa'afoe e le Mālō ma le itūmālō fa'agāsologa o</p>	<p>Fa'aititia tupe alu i meatōtino ma 'āseta na fa'aleagaina</p> <p>Fa'aititia le fa'afitāuli mai le tafia o le gātaifale ma lōloga ia e fa'ateteleina ai lamatiaga</p> <p>Fa'aleleia le mafai ona ātili maua'a o nu'u</p> <p>Fa'aleleia tapenapenga ma sāuniuniga e tali atu i mala fa'alenātura</p> <p>Saogalēmū atu 'āiga, fale ma 'aula</p>	<p>Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma fa'amaumauga a Tagata su'esu'e i fausaga o le 'ele'ele e fau mai ai ata fa'ata'atitia</p> <p>Ūna'ia le Tūlāfono Aoao o Fauga o Tale 2017</p> <p>Ūnai'a inisiua o 'āseta ma mea tāua e teu fa'aagāga 'olo'o i totonu o sone lamatia</p> <p>Fa'aiolaina o le IFHZ, CEHZ ma le CFHZ o sone "e ono lamatia" ma tūlaga e tāofiofi ma pāpuipui ai mo le fa'aaogāga tatau o le lau'ele'ele</p> <p>Su'esu'e e le MWTI ālāvai 'olo'o i lalo o le 'aula 'autū i le talafātai</p> <p>Fa'atūlaga ma fa'atatauina le tau o galuega</p>	<p>Tūlāfono Aoao o Fauga o Tale</p> <p>Fuafuaga Fa'ata'atia o le CIM 2015</p>

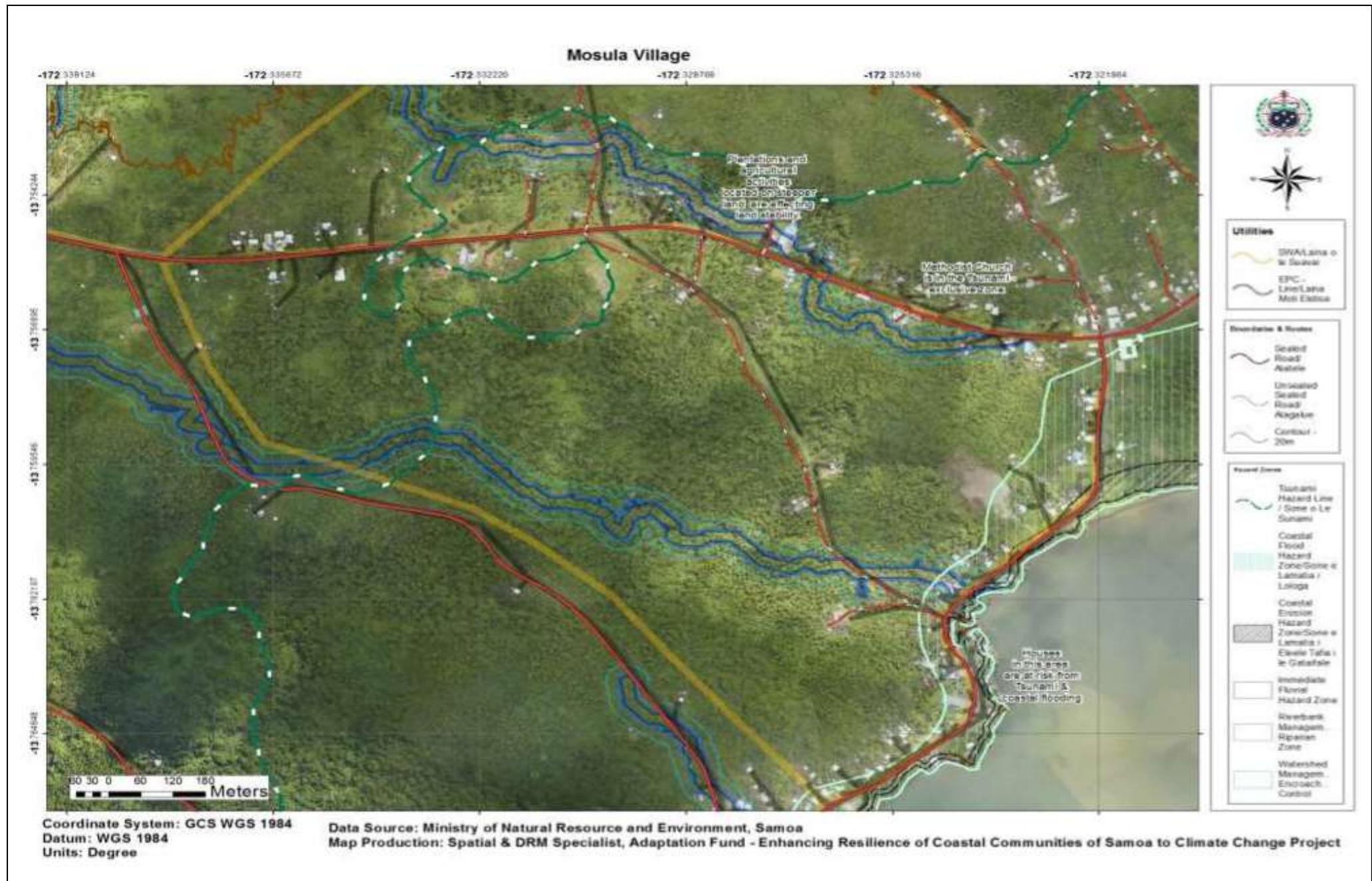
	<p>pēmita ma faatagaga talafeagai mo talosaga o 'ele'ele tanu</p> <p><i>Matāfaioi :</i> <i>Nu'u/'āiga/MWTL/MNRE</i></p>			
'Eletise	<p>Tanu i le 'ele'ele laina 'eletise mo fuafuaga mamao i le lumana'i.</p> <p>Fa'atutū ma feso'ota'i le 'eletise maua mo 'āiga 'olo'o nonofo i uta</p> <p>Toe si'i nofoaga o laina 'olo'o tautau i luga i se nofoaga e maua'a atu pe 'ā toe sui laina</p> <p>Fa'atutū mōlī'aula i le auala i väega e mo'omia ai mo le saogalēmū o le nu'u</p> <p>Fa'atutū ma feso'ota'i le paoa mai le lā pe 'ā maua</p> <p>'Aiga e tāofi le fau o fale ma ātīna'e latalata i poumōlī</p> <p><i>Matāfaioi:</i> <i>EPC/MWTL/Nu'u/Aiga</i></p>	<p>Fa'atūmau le maua o le eletise i taimi uma e aofia ai ma taimi o mala fa'alenātura</p> <p>Fō'ia ni fa'alavelave tutupu ona o poumōlī pālalasi</p>	<p>Tulimata'i feso'ota'iga o le fa'asoasoa 'ina 'ia fō'ia le telē tele o eletise i pou ma pepē ai ma laina</p>	<p>Fuafuaga Fa'ata'atia a le EPC</p>
Puna'oa Fa'alenātura ma le Si'osi'omaga	Fofa Talafeagai	Fa'amanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Fa'atinoga	Taiala ma Fuafuaga Talafeagai ma Faiga Faavae

Vai o le nu'u 'olo'o i sone lamatia e maualuga a'afiaga (tafia o le talafātai ma lōloga mai tāfega, a'afiaga o galu fafati ma le si'si'i o le sami)	'Olo'o i se tūlaga fa'alētonu i le taimi nei le vaitā'ele a le nu'u ma e mana'omia ai se su'esu'ega pe toe fa'afou po o le toe su'e o se isi nofoaga fou fua i le tūlaga 'olo'o iai puna Su'esu'e le lelei o le vai 'ae le'i toe faia i ai se isi fuafuaga fa'aagaaga i le vaitā'ele (ft: fai le pā/toe fai galuega fa'alelei) <i>Matāfaioi:MoF- CSSP/MNRE/Nu'u</i>	Si'itia le fa'amāsanī i suiga i vaitaimi o lāmala Fa'aleleia le soifua mālōlōina ma le tūmāmā Fa'aitiitia le filogia o le suāvai maua	Fa'aaogā fa'afanua o nofoaga lamatia ma le fa'amaumauga a le Tagata Su'esu'e i Fa'atūlagaga o le Lau'ele'ele e ta'u mai ai le nofoaga ma le ata talafeagai e fa'aaogā Fa'avasega ma fai e le vāega o le Suāvai ma Vai Lafoa'i a le MNRE se su'esu'ega ma iloilo le vaitā'ele a le nu'u 'ae le'i faia i ai se fofō Fa'afou tūlāfono a le Nu'u 'ia aofia ai ma le fa'afoga ma le fa'atūmauina o puna'oa fa'alenātura a le nu'u Fa'aaogā fono fa'alemāsina a Sui o Nu'u e tuliloa le fa'agāsologa o polokalame ma matāfaioi a le nu'u	Fuafuaga Fa'ata'atia o le CIM 2015 Fuafuaga a le Vāega o le Suāvai ma Vai Lafoa'i Fuafuaga Gālulue Fa'atasi a Nu'u ma Alaalaafaga Fuafuaga a le Vāega o le Soifua Mālōlōina Tūlāfono Mautū o Fono a le Nu'u (Tūlāfono Toe Teuteu 2016)
Faigāfaiva i le ā'au 'amu ma lata i le matāfaga	Fua le tūlaga 'olo'o iai faigāfaiva i le ā'au, aloalo ma lata i le matāfaga, e fa'avae ai fuafuaga mo le maua'a i suiga o le tau <i>Matāfaioi: Vāega o Faigāfaiva-MAF</i>	Fa'aleleia faigāfaiva Fa'aleleia le ola o 'amu o le ā'au ma apitaga lata i le matāfaga Fa'aleleia le puipuiga o le talafātai	Tu'uina atu e le Vāega o Faigāfaiva-MAF fautuaga tau tomai fa'apitoa	Fuafuaga a le Vāega o Fa'ato'aga 2016- 2021
Fa'afoga o Puna'oa o 'Ele'ele	Si'itia lefa'alauiloa ma le lagolagoina o fa'atinoga e mafai ona fa'aauau ma lelei pea le fa'aaogāina o le 'ele'ele. <i>Matāfaioi: MNRE- Lands, MAF</i>	Fa'aleleia le iloa	Fesoasoani le Vāega o Fa'afoga o 'Ele'ele a le MNRE	NESP Fa'ata'i 2017- 2021
Vaomatua ma Lā'au	Toe totō itū'āiga lā'au māsanī e pei o le tava ma poumuli i laufanua 'apovai <i>Matāfaioi: Nu'u/MNRE</i>	Fa'aitiitia lamatiaga mai 'ele'ele solo ma le tafia o le 'ele'ele Fa'aleleia le	Tu'uina atu e le MNRE Forestry fautuaga i itū'āiga lā'au talafeagai ma tu'uina atu tama'i lā'au e totō	Fuafuaga Fa'ata'atia o le Totōina o Lā'au e Lua Milion 2015-2020 Fuafuaga Fa'agaoioi e Toe Totō ai Lā'au

		maua'a o laufanua 'apovai		2016-2021
Tele o meaola 'ese'ese	Tafi'esea pe fa'aitiitia le aofa'iga o manulele o le maina ma isi itū'aiga manulele fa'aulufale mai i le atunu'u (lupe Pasefika). <i>Matāfaioi: MNRE-DEC</i>	Puipuia manulele o le atunu'u	Tu'uina atu e le MNRE DEC fautuaga tau o tomai fa'apitoa ma le lagolago	NESP Fa'ata'i 2017-2021
Pūlega	Fofo Talafeagai	Fa'amanuiaga	Ta'iala Fesoasoani i Fa'atinoga	Taiala ma Fuafuaga Talafeagai ma Faiga Faavae
Fa'amālosia le pūlega o puna'oa fa'alenātura ma le fa'aaogāina o le 'ele'ele e ala i tūlāfono	<p>Fa'afou ma/pe ātīna'e tūlāfono e fa'afoe ai le fa'aaogāina o puna'oa fa'alenātura, ma tāofiofia a'afia i le fa'aaogāina o le 'ele'ele; e pei o ālāvai 'ina 'ia tūmau le lelei, fa'aotaota i ālāvai ma vaitafe, 'elīgāoneone, manuvaefā ta'aloloa ma ātīna'e lē va'aia lelei i vāega 'olo'o iai 'apovai ma latalata i vaivili</p> <p>Gālulue fa'atasi ma Sui o Nu'u e tulimata'i le fa'aaogāina ma a'afiaga o puna'oa fa'alenatura</p> <p>Fesoasoani e fa'aaaua fa'alauiloa o polokalame fa'atasi ma le nu'u</p> <p><i>Matāfaioi: MWCSD /Nu'u</i></p>	<p>Fa'amālosia le fa'atinoga o fuafuaga aoao 'uma a vāega</p> <p>Fa'amālosia le tulimata'iina o Tūlāfono Mautū, Tūlāfono Fa'atonutonu, Ta'iala, Fuafuaga ma Faiga Fa'avae 'uma a le Atunu'u</p> <p>Fa'aleleia le mafai e nu'u ona fa'amāsanī, tali atu ma vave ona toe fa'aleleia i le āga'i atu i le lumana'i</p> <p>Fa'aleleia le mafai ona fa'amālamalama fa'atinoga ma maua se si'osi'omaga e mafai ona ātīna'e ai nu'u ma afio'aga</p>	<p>Ātīna'e ma resitala tulafono a le itūmālō/nu'u mo le puipuiga o 'āseta uma a le itūmālō/nu'u ma le mālō, le si'osi'omaga, ola ma matā'upu tau i le lava o mea'ai, aemaisse gaoioiga e a'afia ai vāega 'olo'o iai 'apovai ma le vāega e gata ai le sami</p> <p>Fa'aaogā fono fa'alemāsina a Sui o Nu'u e tuliloa ai le āga'i i luma o tūlāfono a le itūmālō/nu'u</p>	<p>Tūlāfono Mautū o Fono a Nu'u (Tūlāfono Toe Teuteu 2016)</p> <p>Fuafuaga o Vāega tau Nu'u ma Alaalaafaga</p> <p>Fuafuaga Ātīna'e a Nu'u ma Alaalaafaga 2016-2021</p>

Matā'upu Lē feso'ota'i ma le CR na lāgā i fa'atalanoaga	Fofo Fautuaina	Fa'amatalaga
'Auala gālue o le Nu'u	Ia fa'aleleia e aofia ai le fa'atāina o le vāega o le 'aulala 'olo'o totoe ia o'o atu i le Fa'atānoa; Fausia ālāvai tetele ma ālāvai feso'ota'i i vāega talafeagai o le 'aulala; Fa'aauau atu laina 'eletise i 'āiga i vaega i uta o le 'aulala gālue; Sui paipa 'olo'o ta'i ai le vai mai le fa'atānoa ina ia fa'aleleia le masau o le suāvai e maua	E lē feso'ota'i ma le matā'upu lenei - E tāua le 'aulala gālue o le nu'u mo le o'o atu i ma'umaga ma fa'ato'aga i uta, fa'apea le fa'atānoa. O le 'aulala e i fafo atu o sone lamatia o le talafātai ma ua ono sopo atu i le sone 'olo'o totō ai lā'au i 'auvai o vaitafe e fa'atonutonu ai le tafe solo o le vai.

Fa'afanua o Mōsula

Faafanua o Savaii

